

The Project Gutenberg eBook of Krigskorrespondenter och andra lögnare, by Sigge Strömberg

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Krigskorrespondenter och andra lögnare

Author: Sigge Strömberg

Release date: April 1, 2004 [EBook #12119]

Most recently updated: December 14, 2020

Language: Swedish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KRIGSKORRESPONDENTER OCH ANDRA
LÖGNARE ***

Produced by PG Distributed Proofreaders

Krigskorrespondenter och andra lögnare

Historier av Sigge Strömberg

Sigge Strömbergs-böckerna Vol. 7

1922

INNEHÅLL

KRIGSKORRESPONDENTER

SKÖNHETSVÅRD

DEN ENERGISKE LIKKISTSNICKAREN

I TRAPPAN

GETINGBOET

ETT NATTLIGT BESÖK

DEN GAMLE KAMRERNES JULAFTON

PENGAR

POLLY

DEN TYSTLÅTNE

CYLINDERHATTEN

PRISBOXNING

FÖRARGELSEVÄCKANDE BETEENDE

SVÄNGDÖRREN

PÅ PANOPTIKON

LANTBRUK

KRIGSKORRESPONDENTER

I.

Bob Hyes, representant för Arizona Kicker, lade upp även vänstra benet på bordet, flyttade maggördeln på sin cigarr ett stycke längre in, talade och sade:

"Hemma i Arizona känner jag en karl, som gärna betalar tusen dollars för att få läsa vad jag skriver."

"Blind, förmodar jag!" högg Harry Taylor, Montana Screamers förhoppningsfulle unge man, in. "Och om de därhemma visste, hur våra sagor tillverkas, så skulle de gärna betala vad som helst för att få oss inom skotthåll."

Suvaroff, ryssen, smålog stillsamt och sade:

"Jag skriver aldrig annat än vad som är sant."

"Då har du allt billiga telegramkostnader", förmodade Taylor. "Förresten skulle det inte gå an för oss. Vår läsekrets nöjer sig inte med så tarvliga saker."

Sanningen i det sista yttrandet var så påtaglig, att det blev tyst en stund. Så tog Taylor åter ordet.

"Här sitta vi, sju stycken fantasifulla unga män. Ett par av oss äro vida berömda krigskorrespondenter, ett par andra tro att de äro det, och resten hoppas bli det på den här resan. Men ingen av oss kommer så nära de ställen där det händer saker och ting, att han kan höra kanondundret. Jag kan knappt påminna mig att ha sett en tysk i mitt liv och hade väl aldrig fått se en sårad heller, om inte van Weide ramlat av hästen i förgår."

"Jag slant!" sade van Weide generad.

"Slant? När du satt på en häst? No, sir! Du rider lika illa som du skriver. Men i alla fall, medan man sitter här och inte får veta mera än de officiella lögnerna, fordrar publiken att man skall hålla den à jour med allt vad som händer här, från fältslag ned till kommenderande generalens frukost. Och inte det minsta samarbete mellan kollegerna, så att om jag, som tycker om enkla vanor, telegraferar att han ätit havregröt och druckit vatten, så ger Wilson i Harristown Tribune honom kall kyckling och bourgogne mitt på blanka förmidda'n."

Men i går lyckades jag i alla fall få litet fakta att bygga en korrespondens på. Jag fick fatt i en stabsofficer som för ögonblicket inte tycktes ha så förbaskat brått, som de där kurrarna alltid har. Jag högg honom i knapphållet, gav honom mitt kort och sade:

"Monsieur överste, eller vad ni är. Jag har rest hit från Amerika för att se krig, men har ännu inte fått se något. Att ni inte för oss omkring och visar oss slagfält kan jag förstå, eftersom slagfälten alltid stanna på den tyska sidan, men skulle det inte vara möjligt att få se en soldat? Bara en enda, om ni så vill, och det behöver inte vara av den bästa sorten. Han må gärna ha en liten skavank. Ser ni, jag skulle så gärna vilja vara i stånd att säga, när jag kommer över pölen igen, att jag sett något av kriget."

"Monsieur!" sade han högdraget. "Ni vet, att vi inte uppmuntrat pressen att sända representanter."

"Sure!" sade jag. "Men jag behöver ingen direkt uppmuntran. Jag är inte hårdjuden."

"Jag vill uttrycka mig tydligare, monsieur", sade han. "Vi önska inga korrespondenter i detta krig."

"Jag skulle gärna vänta till nästa, herr generalmajor och riddare", sade jag. "Men jag har absolut inte

tid. Livet är ju så kort."

"Det torde bli ännu kortare, om ni utan tillåtelse söker skaffa mera nyheter än generalstaben lämnar er", svarade karlen.

"Det är det jag vet", svarade jag. "Annars hade jag inte kommit så här hövligt och anständigt och bitt att få veta det jag vill ha tag i. Den metoden är inte så värst bruklig hemma i Montana. Där frågar man inte, där tar man reda på det man vill. See?"

"Ingenting hindrar er att fara hem till Montana, och där praktisera er metod", sa han högdraget. "Bon jour, monsieur."

Och med det tänkte han ge sig av, men han kände inte mister Harry Taylor från Helena, Montana U.S.A.

"Stopp lite", sade jag. "Herr greve och talman. Vi skulle gärna vilja veta, varför vi inte få gå och titta själva. Är det något fel på krigsskådeplatsen, som ni inte vill ska komma ut? Lita på mig. Jag är världens mest tystlåtna person."

"Monsieur!" sade han. "Anledningen torde vara klar för envar människa, som är begåvad med endast måttlig intelligens."

"Alltså vet ni det", svarade jag. "Men ser ni, herr överfälttygmästare, mina själsgåvor äro mycket mera än måttliga. Jag är den mest intelligenta människa jag vet, och har följaktligen genomskådat er. Ha!" sade jag och gjorde stora gesten, som imponerade förbaskat på karlen. "Ni äro rädda för oss, det är allt. Ni begå grymheter mot fångar och sårade, det är därför ni inte vågar släppa oss fram. Ni hänger fredliga infödingar, ni bränner gårdar, skändar kvinnor och mördar oskyldiga barn, som i många fall inte ens genom dopet upptagits i den kristna församlingen. Det inre Kongos fasaväckande kannibaler äro som nattvardsbarn i jämförelse med er."

"Monsieur!" skrek han. "Ni glömmar, att vi föra krig i vårt eget land."

"Monsieur!" skrek jag ännu högre. "Jag glömmar ingenting! Det är just det jävulusiska i hela saken, att ni för allt det där buslivet i ert eget land. Ha, Monsieur! Allt det oskyldiga blod ni spillt på det sköna Frankrikes jord ropar till himlen och Montana Screamer, det ansedda blad, som jag representerar, efter hämnd."

"Monsieur!" ropade han med en röst, som kunde skrämman ett ulanregemente, men inte mig. "Monsieur! Ni tar fel. Jag försäkrar er, att ni gör ett förfärligt misstag."

"Herr generalmajor och riddare!" sade jag. "Ni gör ett ännu mera förfärligt misstag när ni håller mig i okunnighet om vad som sker vid fronten. Då måste jag tro, att ni har något att dölja. Min åsikt är, att det står till så som jag sagt där framme, och jag känner det vara en moralisk skyldighet mot den värld som i andlös spänning väntar mina uttalanden, att ge luft åt mina åsikter i min tidning, det mest inflytelserika bladet i Förenta Staterna med biländer, såsom Hawaji, Filippinerna och Panamakanalzonen. Ni kan, om ni så vill, undvika det, genom att låta mig få se något."

"Kallas inte detta revolverjournalistik!" frågade han.

"Om inte precis, herr fältmarskalk, så något i den vägen", svarade jag. "Men min skyldighet mot läsekretsen är att tala om vad jag borde ha sett. Jag kommer att gå ännu längre. Jag kommer att i någon mån författa. Jag kommer att tala om hur jag, efter att under överhängande livsfara ha trängt fram till fronten och bevittnat de gräsligheter som ägde rum där, avsvimnad sjönk till marken och upptogs av tyska ambulansen, om hur tyskarna voro som mammor för mig, om hur väl de behandlade alla, sårade, fångar och befolkning, hur de enkla invånarna i de erövrade distrikten hylla tyskarna med äreportar, och kalla dem sina befriare, och hur de fångna franska soldaterna fälla tårar över att de burit vapen mot en så storsint och ädel nation. Vidare...."

"Det räcker, monsieur!" sade generalstabsprisen. "Är det något särskilt ni vill veta? Visa er något kan jag inte, men om ni vill ha detaljer från det stora slaget vid Grand Bete i går, så måste jag väl stå till tjänst."

"Det slaget hade jag inte hört talas om", sade jag.

"Nej," svarade han. "Det hålles tills vidare hemligt."

"Tror ni att jag intervjuade karlen? Något! Och på kvällen kablade jag över två tusen ord om det. En bra historia förresten. Livligt skildrad, med granater, förintade kavalleribrigader, taggtrådsstängsel, kulsprutor och hela baletten. Jag var ensam om nyheten i går, men i dag har jag intet emot att ni får

den, gubbar, jag var ju i alla fall först."

Femton minuter senare voro samtliga amerikanska korrespondenter vid telegrafstationen och kablade av en samfälld och kraftig dementi på Taylors vackra bataljmålning.

II.

Två trötta sjukbärare, som stretat med sin bår i ojämn lunk, satte ned den vid vägkanten just då Harry Taylor kom susande vägen fram på en motorcykel, med en fart som om han glömt något viktigt. Harry Taylor lyste upp när han fick se den sårade, stoppade, steg av och slängde motorcykeln i diket på ett sätt, som förklarade dess skamfilade utseende.

"Förståndigt av er, gubbar, att ta er fem minuter i samma ögonblick, som ni fick se min rena profil svänga runt vägkröken. Här får ni var sin cigarr, jag kan inte röka dem själv, men ni fransmän som ä' vana vid Demi-Londres tycker nog att de är jäkligt fina."

Han böjde sig ned över den sårade och granskade honom.

"Vad är det med prissen? Stått i vägen för en granat. Well, ingen kan för olyckan fly. Dåligt omlagt förband det här, han blöder ju som en kalv. Det får jag lov att göra om."

Med ett par hastiga snitt skar han upp förbandet, tog fram ett annat ur sin ficka, ansade med lätta händer såret i soldatens axel och lade om det.

"Se så ja! Nu har han det komfortabelt. Kan inte begära bättre mitt i brinnande krig. Nu till den senare delen. Hur gick det här till?"

Den sårade svarade inte. Hans ögon voro slutna och det bleka ansiktet vänt emot himlen. Han tycktes ha förlorat allt intresse för denna världen, och ingen rörelse tydde på att han levde.

"Slö pojke det där!" sade Harry Taylor och betraktade honom kritiskt. "Om vi inte piggar upp honom, så kommer han bort snart. Var är min fältflaska? Här! Se så, gapa och blunda, så får du något gott."

Han tvingade ned några droppar av spriten i den sårades mun, och karlen öppnade ögonen.

"Se så ja! Så ska det tas! Nu rycker han upp sig, och om ett par dar är han vid fronten igen och stoppar nästa granatskärvas vilda flykt. Hör du, gosse, hur gick det här till, egentligen?"

"Det var strid!" upplyste en av sjukbärarna.

"Vad i herrans namn säger ni, karl?" sade Harry Taylor med bitande ironi. "Slogs dom? Fick han inte det här vid en tebjudning? Det låter otroligt, men jag får väl tro er. Tag en cigarr till! Jag är inte rädd om dem."

I detsamma kom Bob Hyes galopperande över kullen och höll med ett belåtet leende in hästen när han fick syn på Harry Taylor.

"Hallå, Harry! Vad har du för dig? Leker du sjuksköterska?"

"Säkert!" svarade Harry Taylor. "Förresten var det bra, att jag fick tag i dej. Du skall genast ge dej av till general Joffre. Han har fört ett herrans liv efter dig hela förmiddagen. Var förtvivlad för att han inte fått tag i dig. Förbannade, svor, bad, grät! Fransman, förstår du! Impulsiv. Han hade några viktiga meddelanden, som han ville ge amerikanska publiken genom en verkligt ansedd källa. Ansåg dig lämpligast, löjligt nog. Det blir en fin historia för dig, gamle gosse. Jag är grön av avund. Ge dig genast i väg till högkvarteret! Sno dig! Skynda! Hasta! Nå, är du där än?"

Bob Hyes gjorde ingen min av att lämna platsen, men granskade i stället den sårade med synbart intresse.

"Vad är det där för en prick, som du håller på med?"

Harry Taylor lät med utmärkt skicklighet en tår rulla nedför sin solbrända kind.

"Det här? Det är en kär släkting. En brylling till min hustrus första eller andra man, vilket det nu är. Han är sårad, och kolar snart av. Låt inte oss hindra dig. Generalen väntar."

"Jag har inte hjärta att lämna dig i din djupa sorg", sade Bob Hyes och steg av hästen. "Jag låter generalen sköta sig själv. I stället skall jag hjälpa dig att ta emot din fasters sysslings sista ord. Och de

näst sista också."

Harry Taylor betraktade sin kollega med djupt ogillande.

"Du är ett av de största fän, jag någonsin fått förmånen att ha inom skotthåll. Är det verkligen omöjligt att bli av med dig?"

"Absolut!" försäkrade Bob Hyes.

"Men jag hittade den här prissen. Alltså är han min."

"Jag hittade både dig och honom, alltså lämnar jag er inte."

Harry Taylor funderade ett ögonblick.

"Hade jag en kulspruta här, så skulle situationen strax vara avklarad, men som det är, får jag väl låta dig leva och göra en dygd av nödvändigheten. Och eftersom du i alla fall är här och skräpar kan vi samarbeta. Jag, som är mest intelligent, sköter om intervjun och säger till dig vad du skall skriva, du, som ju i alla fall kan stenografera, tar ned vad jag säger. Håll mun! Jag tål inga motsägelser. Nu börjas det."

Han gav den sårade ännu en klunk ur fältflaskan och vände sig till sjukvårdarna.

"Var hittade ni den här göken?"

"Han låg en tre kilometer nordost härifrån i ett snår, där dom visst haft en patrullstrid."

"Bravo! Men 'patrullstrid' duger inte alls. Vad skall vi säga? Sammanstötning, låter ingenting, förpostfäktning, skröp, fältslag kan man ju egentligen inte kalla det utan en viss överdrift, som är mig motbjudande. Drabbning! Där ha vi ordet! En drabbning kan stå emellan hur många personer som helst eller hur få som helst, dock minst två. Skriv: En blodig drabbning utkämpades i dag ungefär aderton kilometer nordnordväst om—vad om, skall vi säga? Derci? Rethel? Betheniville? Det sista låter bäst! Alltså: Nordnordväst om Betheniville mellan—mellan vad? Vi få väl göra det här franskvänligt, så att det åker igenom censuren. Alltså: mellan en fransk infanteriavdelning och två tyska kavalleriregementen, understödda av infanteri, fält- och positionsartilleri, varibland de berömda 42 centimeters mörsarna, ett flertal Zeppelinare och aeroplan, ingenjörstrupper, träng, fästningsartilleri samt flottan med kustartilleriet. Det blir bra! Det låter nästan som en officiell generalstabsrapport."

"Utmärkt!" sade Bob Hyes. "Men vore det inte skäl i att stryka fästningsartilleriet? Det kan verka litet otroligt på folk, som letar efter fel."

"Du har rätt, min vän, stryk vapnet."

Han böjde sig mot den sårade.

"Kan ni höra vad jag säger?"

Den sårade gjorde ett jakande tecken.

"Well, tala då om hur det hela gick till."

"Jag vill dö!" sade den sårade.

Harry Taylor såg allvarligt ledsen ut.

"Ingen tid att tänka på sådant nu", sade han. "Det här är viktiga saker. Vi två representera en av Förenta Staternas förnämsta tidningar, och en liten smutslapp i sydvästern, och vad vi skriva kommer att med andlös spänning läsas av miljoner av Amerikas intelligentaste män och kvinnor samt cirka tjuguatta cowboys och ett halvdussin falskspelare i Arizona."

"Jag vill vara i fred", viskade den sårade matt.

"Vara i fred!" utbrast Harry Taylor indignerad. "Det kan man kalla egoism. Vara i fred, mitt i kriget! Och när plikten mot fäderneslandet kallar. Det är ju La Frances ära det gäller. Och förresten har ni fått två drinks av mig. Otacksamhet är det fulaste som finns. Låt mig få en liten beskrivning på striden."

"Vi ryckte försiktigt fram—", viskade fången.

"Bravo! Skriv: Med yttersta försiktighet ryckte den franska styrkan hjältemodigt fram mot den överlägsna fientliga styrkans befästa ställningar. Varje man visste vad som komma skulle, och alla nerver skälvde av spänning, men ingen man svek. Tysta, obevekliga som ödet avancerade de genom

terrängen mot den fruktansvärda fiende, som väntade. Det där var inte illa. Nå, min gubbe. Vad hände vidare?"

"Ett skott small—."

"Utmärkt! Skriv: Allt var tyst. Icke ett blad rördes av kvällsvinden—jaså, det var på morgonkvisten, ja, sätt morgonbrisen då—. Soldaternas fötter sjönko ljudlöst ned i den mjuka mossan. Ingen fågel kvittrade, ingen lärka slog i skyn. Tystnaden låg som ett dok över nejden och tryckte med centnertyngd soldaternas sinnen. Spänningen blev outhärdlig, hotade spränga bröstet. Nävarna kramade gevären, så att knogarna vitnade. Man ville göra något, skrika högt, skjuta, vråla, vad som helst för att ge utlopp åt energien, för att bryta denna hemska, beklämnande tystnad, som hotade att krossa en.—Så med ens brast det lös! Det brakade till från den befästa höjden i fronten, och luften fylldes av ett helvetiskt larm. Granaternas krevader, kulsprutornas rassel och handgevärens smattrande förenade sig till en demonisk kör, som växte, växte—. Som en orkan av död och förintelse svepte projektilerna genom de framstormande leden, dödande, krossande, lemlästade, sopande ned soldaterna bataljonsvis. Nå, min gubbe, hur gick det se'n?"

Den sårade, som under Harry Taylors diktamen tydligen återvunnit sitt intresse för verkligheten, skakade på huvudet.

"Nej, det är bäst ni fortsätter själv. Ni begriper det där bättre än jag."

"Mycket förståndigt sagt, min vän. Det är nog bäst att jag klarar av det själv på grundval av det rikhaltiga material ni lämnat. Är du klar, Bob, så gå vi på igen?—Som rytande rovdjur störtade fransmännen framåt. Seger eller död! skreks ur hesa strupar och alla luckor fylldes genast av nya män. Den överlägsna tyska styrkan slogs med förtvivlad tapperhet, men mot detta anfall kunde den intet uträtta. Oemotståndligt trängde fransmännen fram. Varje tumsbredd jord såldes fot för fot med tyskt blod, men intet hjälpte. Liket en jätteväg rullade den franska styrkan mot kullens topp, och snart såg man trikoloren vaja stolt för vinden där uppe.—Dom har väl fana med sig vid sådana tillfällen? Inte? Gör ingenting. Det gör sig bra ändå.—Kring fanstången rasade länge en hårdnackad bajonettstrid. Stål slog mot stål, trycktes in i varma, skälvande kroppar, och marken var översållad med sargade lik, utstungna ögon och avhuggna lemmar. Till sist var det tyska motståndet brutet och ett oordnat återtag tog vid, medan fransmännen satte i gång ett energiskt förföljande.—Puh! Det där får vara nog för den här gången. Det var väl en livfull skildring, eller hur, Bob?"

"Fin!" svarade Bob Hyes. "Vår sårade vän här, som givit oss alla dessa värdefulla upplysningar, förtjänar ett bättre öde än att komma på lasarett och av misstag få en eller annan lem avskuren."

"Tack för omtänksamheten", sade den sårade. "Men det är nog ingen fara. Jag känner mig mycket bättre nu, och nu *vill* jag leva. Det gör mycket till."

"Det gör det", sade Harry Taylor. "Det var ju roligt att ni fått tillbaka er livslust. Far i frid."

"Ja", sade den sårade. "Jag måste leva för att komma hem och berätta om allt det underbara som jag upplevat."

Sjukbärarna togo åter på sig sina selar och lyfte sin börda. Harry Taylor besteg sin motorcykel och Bob Hyes sin häst.

"Det var sant", sade Taylor innan han satte i gång motorn. "Hur många tyskar stupade egentligen i det där slagsmålet, som ni var med om?"

"Ingen", sade den sårade. "Dom skubbade sin väg båda två."

III.

Harry Taylor öppnade försiktigt dörren och stack in huvudet.

"Är Hyes här?" frågade han med en viss ängslan i rösten och såg sig omkring.

"Nej", sade van Weide. "Jag har inte sett honom i eftermiddag."

Harry Taylor slank in hel och hållen, slog sig ned, lade hatten inom räckhåll och sade:

"Gudskelov för det då! Jag längtar inte efter att få träffa honom. Hoppas att han begått självmord eller något annat förståndigt."

"Vad nu hava hänt?" frågade Ferati.

"Åh, ingenting just. Det blev visst bara något hinder med hans telegrafering, och han är antagligen litet nervös nu. Jag tycker inte om nervösa personer. I synnerhet när de ha skjutvapen.

Se Bob och jag intervjuade en sårad i förmiddags, det vill säga, jag intervjuade, och Bob hade mera ett dränggöra, han stenograferade, så att den saken var alldeles i sin ordning. Fransmannen hade varit med om en sju helsikes drabbning, och var alldeles smäckfull av intressanta detaljer, som han inte önskade något högre än att få genom mig sprida ut i världen. Han gick på och pratade en hel timme nästan, och jag samlade materialet och gjorde naturligtvis med min vanliga skicklighet en verkligt intressant historia av det. Han hade förmodligen hållit på att prata än om jag inte till slut bett sjukbärarna bära bort honom och då grät han av sorg över att behöva skiljas från mig. Han hade aldrig förr träffat en så tjusande personlighet, sa han.

Well, Bob och jag åkte till den bondstuga, där vi mot ersättning av en mindre förmögenhet lyckats få kvarter, och Bob föreslog, att vi skulle gå in i var sitt rum och skriva ut telegrammen eftersom vi hade god tid. Vi behövde ju inte kabla förrän klockan två.

Det gjorde vi, och på en halvtimme gjorde jag ihop en korrespondens, som för all framtid kommer att betraktas som en av amerikanska journalistikens skönaste pärlor.

När jag höll på med de sista raderna öppnade Bob dörren:

"Är du färdig snart, Harry?" sade han. "Så få vi sällskap till telegrafan."

"Visst", sade jag. "Vänta bara i sex rödkindade sekunder så kommer yours truly som en oljad blix." "

"Nej, vet du", sa han då. "Jag tror att jag går ensam till telegrafstationen, och eftersom du ju kan behöva lite vila, så låser jag till om dig och tar nyckeln med mig." Och så slog han igen dörren.

Detta var ju precis vad man kunde vänta sig av Bob Hyes, så jag blev inte alls förvånad utan tvärt om.

"Lås du!" sade jag. "Jag skall snart bryta mig ut igen."

"Det är en stark och bra ekdörr den här!" svarade han.

"Well, folk är väl inte döva här i huset i alla fall. Jag skall föra ett sådant helsickes liv, att jag snart skall bli utsläppt, om inte annat, så på en stege genom fönstret."

"Jag skall säga, att du är full och galen, och inte får släppas ut!" svarade fähunden. "Om du vet någon mer möjlighet att komma ut, så gör mig den tjänsten och nämn den, så att jag kan få nöjet att förebygga den. Inte? Nej, inte jag heller. Ja, ajöken då. Var inte ledsen. Jag skall telegrafera till din tidning att du vågat dig för långt fram och ligger svårt sårad på ett militärsjukhus."

Med det gick han nedför trapporna, men kom snart upp igen.

"Hör du Harry", sade han. "Om du hoppar ut genom fönstret, så bryter du nog nacken. Gör det!"

Se'n gick han, gudskelov, definitivt.

Jag satt kvar och tänkte. Ut måste jag, även om jag skulle följa Bobs råd, och hur det var tilltalade det mig inte precis. Jag slog trumvirvlar på dörren, men inte en själ kom. Då gjorde jag, som alla sköna riddardöttrar brukade på den gamla, goda tiden. Jag band ihop mina lakan och hissade mig ut.

När jag var tre meter från marken släppte knuten som höll ihop lakanen och jag hamnade i en blomsterrabatt. Sammanträffandet med moder jord var inte särdeles behagligt, och förbättrade inte precis mitt utseende, men alla ben och grejor höllo, och förresten ser nästan varje anständig människa ut som en buse här nere.

När jag konstaterat, att jag inte behövde läkarevård stack jag i väg bort till telegrafstationen, fast besluten att slå ihjäl Bob Hyes, som jag ovillkorligen måste träffa på vägen.

Jag träffade honom. Men inte på det sätt jag väntat. Han stod nämligen med sitt manuskript i handen utanför ett hus och talade med en stabsadjutant. Jag tog ögonblickligen betäckning, försvann helt enkelt i terrängen och sprang på omvägar till telegrafan.

Där inträffade det underverket, att den ende tjänsteman, som befordrade allmänhetens telegram för ögonblicket var ledig och mitt telegram kablades i väg genast. Men medan jag stod där fick jag en idé, rusade ut, och direkt in i närmaste hus.

"Det finns väl en bibel i huset?" frågade jag en flicka, som öppnade för mig.

"Bibel?" sade hon, som om hon inte trodde, att hon hört rätt.

"Ja, bibeln eller den heliga skrift, med eller utan illustrationer av Gustave Doré. Jag betalar tjugu francs i guld extra kontant för en bibel."

Jag fick en inom tre sekunder och lämnade efter mig tjugu francs och det intrycket att jag var vansinnig.

Med bibeln i hand rusade jag in på telegrafstationen, rev ut första Mose bok, skrev min tidnings adress på titelbladet och lämnade den till telegrafisten.

"Ilkabila genast det här", sade jag.

Nummer två trodde naturligtvis att jag var vansinnig.

"Det här?" sade han.

"Ja, det där! Första Mose bok! Tror ni inte att censorn släpper den igenom? Här är femhundra francs till porto. Det som blir över får ni behålla om ni bara ser till, att inget civilt telegram slipper i väg innan det här är expedierat."

Det var ett argument, som han förstod. Han gav mig en medlidsam blick, som jag håller honom räkning för, och tog pengarna så hastigt som möjligt, för att jag inte skulle hinna att ångra mig.

På trappan utanför mötte jag Bob Hyes. Han höll på att få slag först när han såg mig, men sedan flinade han.

"Så, Harry! Du klarade dig ut ändå", sade han. "Du är duktigare än jag trodde dig om."

"Säkert", sade jag. "Mycket! Till och med duktigare än du tror mig om nu. Jag har skickat mitt telegram."

"Jag skall skicka mitt nu", sade han.

Jag skakade fundersamt på huvudet.

"Du är alldeles för vårdslös, Bob. Skickar dina saker alldeles för sent. Tänk om ditt telegram av någon anledning blev hindrat en timma eller två eller tre, så var ju mitt ute och telegraferat över hela Amerika innan ditt hann över, och du skulle få på huden av din tidning för att du kablade gamla nyheter."

"Men det blir inte försenat", sade Bob, och klev upp för trappan.

"Var inte du för säker", svarade jag. "Det kan ha kommit tjänstetelegram emellan, eller någon, som var på telegrafan före dig, kan ha lämnat in ett så sabla långt telegram, att det tar flera timmar att skicka av det. Om till exempel någon av ondska och ovilja kablade första Mosebok—"

Han stirrade ett ögonblick på mig med vansinne i blicken, så röt han:

"Jag skjuter dig om du har—", och störtade in.

Jag avlägsnade mig diskret innan han kom ut, fastän det nog skulle ha varit intressant att få studera hans fysionomi då."

"Hör du, Suvaroff, som sitter nära fönstret. Säg till mig om du ser Bob Hyes komma hit!"

IV.

Harry Taylor satt med ansiktet dolt i händerna hopsjunken på en dikesren långt borta från världen, när van Weide kom körande vägen förbi i sin bil.

"Hallå, Harry! Sitter du här?" ropade van Weide förvånad. "Hur är det med dig? Är du sjuk?"

Harry Taylor rörde sig inte och såg inte upp.

"Det är van Weide, som tilltalar mig", sade han dovt. "Jag känner igen rösten. Den låter som en duett av en cirkelsåg och en bastuba."

"Jag är förkyld", sade van Weide indignerad.

"Kroniskt", fortsatte Harry Taylor. "Nej, jag är inte sjuk. Men jordens rotation besvärar mig. Jag var på en hipa i går."

"Vem mer än du?"

"Ingen. Jag höll den alldeles själv. Det vill säga Charley Reeves, min sekundant, var ju med. Men han räknas inte."

"Sekundant?"

"Ja, jag har duellerat med Bob Hyes. Han är hos Röda korset nu."

Van Weide steg ur vagnen och gick fram till Harry Taylor.

"Vad i Herrans namn säger du, karl? Har du skjutit Hyes?" frågade han förskräckt.

"Skjutit? Inte? Jag har inte rört honom ens. Jag överlämnar åt lägre stående intelligenser att slåss med kniv och skjuta skarpt. Jag duellerar med hjärnan, ett farligt vapen, som varken du eller Hyes eller ens Reeves har tillgång till."

Han lyfte huvudet ur händerna och tände sin pipa.

"Min själ är matt i dag och jag kan tydligt höra sfärernas musik och jag vill helst vara i fred. Men som jag vet att du aldrig går förrän du fått veta allt som inte angår dig, och som jag vill bli av med dig så snart som möjligt, skall jag berätta historien för dig.

Ser du, Bob tycker inte om att bli förekommen när det gäller att skicka fria fantasier för många cent ordet över till Staterna, och så länge han åtnjuter förmånen av mitt umgänge kan ju den saken inte undvikas. På det viset inträffar ibland episoder och på grund av en dylik har han i flera dagar letat efter mig överallt.

Jag har varit litet svårträffbar, det är sant, för jag ville inte göra honom något illa, men i går träffade han mig i alla fall. Charley Reeves från Oklahoma Worlds Herald och jag hade nämligen fått tag i en Londontidning, och blevo så glada över att få läsa lite nyheter härifrån krigsskådeplatsen att vi glömde allt, och gingo in i en bondstuga för att läsa.

Innan man anade något ont steg Bob Hyes in och fick syn på mig. Han vrålade genast till på det där mindre gentlemanlika sättet, som de ha där nere i sydvästern, och började göra en strategisk förflyttning av smärre möbler i riktning mot mig.

Charley och jag insågo ju att något måste göras, och som man inte bör uppskjuta tills i övermorgon det som man inte kan undvika att göra tvärt, tog jag, som är gammal Rugbyspelare, honom strax ovan knäna och spräckte en golvplanka med honom medan Reeves, som är mera bekväm av sig, satte sig på hans ansikte för att få honom lugnare. Själv satte jag mig på hans knän. Det var inte så komfortabelt, men jag är inte pretentiös.

När Bob så småningom blev mera stillsam, flyttade Charley sig till mellangärdet och frågade efter Bobs ärende.

Jag har alltid sagt att Bob aldrig kommer att nå samhällets tinnar, emedan vanlig enkel hövlighet inte ingått i hans uppfostran. Om han nu lugnt och behärskat talat om för Charley, att huvudsakliga anledningen till hans besök var en önskan att skära öronen av mig, så är det ju möjligt att Charley inte skulle lagt sig i den saken utan återgått till Londontidningen och låtit oss ensamma sköta den affären.

Men nu började han i stället beskriva Charleys utseende på ett sätt, som just genom sin påtagliga sanningsenlighet sårade Charley i hans innersta. Efter denna olämpliga början bad han Charley göra honom den tjänsten att slå mig i skallen med något tungt, samt slutade med ett bestämt löfte att mörda oss båda när han kom upp, vilket i hög grad minskade utsikterna för att vi någonsin skulle resa oss.

"Bob!" sade jag emellertid vänligt till honom. "Är du på något sätt stött på mig?"

"Mordbrännare!" svarade han, vilket jag tydde som ett jakande.

"Bob!" sade jag. "Jag tycker inte om, att folk går omkring och äro stötta på mig, och därför vill jag föreslå en uppgörelse."

"Jag går med på en förlikning", svarade Bob, "om du ger mig skriftligt på att du begår harakiri inom tjugufyra timmar."

"Det vore ett bra sätt att få saken ur världen", svarade jag. "Men nästan enklare för Charley och mig vore att sitta kvar här tills du dör."

Här avbröt Bob samtalet genom ett litet försök att komma upp, som endast avväjdes genom att Charley återtog sin gamla sittplats en stund. När Charley flyttade sig tillbaka var Bobs ansikte både lugnare, blåare och plattare än förut.

"Mina ord kunna inte uttrycka med vilken njutning jag kommer att skära halsen av Charley Reeves vid första möjliga tillfälle", flämtade Bob, så snart han åter kunde andas. Och jag tror att han menade det.

Well! Vad var att göra. Charley satt visserligen och läste tidningen, men jag hade ingenting att läsa, och det började bli lite långsamt för mig. Och förresten är min tid dyrbar och jag hade inte råd att slösa mera av den på ett sådant föremål som Bob Hyes. Alltså beslöt jag att söka träffa en överenskommelse med Bob.

"Bob", sade jag.

"Falskspelare", svarade han. Men jag fäste mig inte vid det.

"Vi är i Frankrike nu, Bob", sade jag.

"Jag önskar, att ni vore i Gehenna. Charley och du finge singla slant om den hetaste platsen."

"Om vi, mot förmodan, skulle släppa dig levande på fötter igen, och du skulle försöka slå ihjäl en av oss, så bör till och med ditt intellekt fatta, att vi båda kommo att ta hand om dig, och då vore du slut."

Bob teg, förståndigt nog.

"Men", fortsatte jag. "Nu är vi i Frankrike där dueller är på modet, och om du vill lova att uppföra dig anständigt, så skall du få lov att duellera med mig."

Bob blev så rörd att tårarna kommo honom i ögonen.

"Menar du verkligen det!" skrek han. "Skall jag få ett regelrätt tillfälle att skjuta dig så full med bly att du kan användas till skeppsankare."

"Sure!" sade jag.

"Jag skall uppföra mig som ett lamm", sade han. "Släpp mig upp! Jag skall bjuda på pilsner! Får jag duellera med Charley också? Sticka honom tvärs genom skrovet! Eller jag tror vi lånar ett par kavallerisablar så kan jag hugga er i bitar båda två. Det blir trevligast."

Vi släppte upp honom och han var glad som ett barn, och föll oss om halsen och grät av glädje, och lovade att göra pinan lång. Till slut kom vi överens om att Bob och jag skulle duellera först och Charley vara sekundant åt mig. Vapen lät jag honom själv välja. Det intresserade mig nämligen inte alls om han valde 42 centimetare eller kulsprutor eller pikrinsyrebomber, för jag hade ju, som jag redan antytt, ett mera fruktansvärt vapen än något av de där.

Så tågade vi ut ur bondstugan för att söka upp någon undangömd och idyllisk plats med fågelsång och klara källors porl, där vi ostörda skulle kunna idka vår lilla förströelse, och under tiden höll jag ögonen öppna och tittade efter vad jag behövde.

Till slut hittade jag det. Det var en liten undersätsig, bredaxlad fransk bonde i femtioårsåldern, för gammal för kriget, men tydligen en karl som höll att ta i. Då stannade jag och slog mig för pannan i grand operastil.

"Det är rätt", sade Bob Hyes. "Slå dig själv. Du kan i alla fall aldrig få tillräckligt."

"Vi ha glömt en sak", sade jag.

"Vapen, menar du", sade Bob. "Var lugn! Jag skall skaffa det, om jag så skall bli tvungen att köpa det."

"Nej", sade jag. "Du behöver en sekundant."

"Visst fassen", medgav Bob. "Vem skall vi ta."

"Vem som helst", sade jag. "Tag förste bäste. Fråga till exempel den där bonden där. Han gör det säkert för ett par francs, och blir tacksam på köpet. Alla fransmän tycker om att se dueller."

Bob gav sig genast i väg till fransmannen och Charley och jag följde tätt efter.

"Vill ni göra mig en tjänst, och förtjäna ett par francs?" frågade Bob på sin usla franska.

"Det gör ni väl gärna", sade jag. "I synnerhet när det gäller att hjälpa en landsman."

"Landsman?" sade bonden. "Den där herrn är väl inte fransman."

"Vad tusan menar du med det där?" frågade Bob mig ilsket på Förenta-Statska.

Jag anlade ett ytterst förvånat uttryck, och Charley, som förstod att något var i görningen, följde exemplet.

"Nej nu talar han verkligen engelska", sade jag. "Och nyss sade han till oss, att han var fransman och bara kunde franska."

"Det här begriper jag inte", sade Bob. "Vad tjänar de lögnerna till?"

"Han talar förresten bruten engelska också", sade jag till bonden. "Så engelsman är han inte."

"Det där bör nog undersökas", sade bonden och gick närmare intill Bob.

"Det förefaller mig som om dialekten vore tysk", anmärkte Charley, som äntligen fått klart för sig vad meningen var.

"Och han bjöd mig pengar för en tjänst", röt fransmannen. "Nu, förbanningen—"

Till sakens vidare utveckling voro Charley och jag överksamma men intresserade åskådare. Men när Bob började önska att han aldrig blivit född, ingrepo vi med risk för våra egna liv och förklarade för fransmannen att vi misstagit oss. Det var inte tysk utan amerikansk dialekt, som Bob talade.

Tja, se'n var det ingenting mer än att bonden med fransk artighet bad Bob tusen gånger om ursäkt och körde honom i en skottkärra till röda korset. Charley och jag firade, som sagt, det lyckliga förloppet med en liten hippa.

Nu har du hört historien. Ge dig i väg. Om bara den förbaskade jorden ville låta bli att snurra så—"

V.

"Skall flyga!" sade Harry Taylor, när han fått sin pipa stoppad och en grogg med en liten klingande isbit i framför sig på packlådan.

"Vad skall du, sa du?" frågade Charley Reeves och lade en tidning under för att sitta litet bekvämare på sin margarinfjärding.

"Flyga!" svarade Harry. "Militäraviat! Bussig karl! Skaffat tillåtelse! Skall ta en liten tripp över de tyska linjerna, förstår du. Få se krig till slut. Inte kan en energisk karl som jag vara nöjd med att hänga bakom armén så här. Sedan dom nu avancerat lite har man ju fått tillfälle att se lite lik, men vad är det i själva verket? Kan man ha någon verklig glädje av det?"

Charley Reeves svarade inte, och Harry Taylor fortsatte:

"Här kommer man resande många tusen mil för att få se folk slåss, och vad händer? Jo man placeras kilometervis ifrån platsen för slagsmålet, fraktas än fram och än tillbaka. Ena dagen sitter man i ett slott, den andra i en bondstuga och den tredje, som nu, på en margarinkutting i ett gammalt ruttet tält, men var man sitter och vart de fraktar en, så är det alltid betydligt mera fridfullt än vi ha det i vardagslag hemma i Montana. Ni, slöfockar, nöjer er naturligtvis med sådant, men inte jag. Jag har intrigerat och använt alla slags inflytanden, mest det världsblads som jag representerar, och mot vilket till exempel Harristown Tribune är som republiken Andorra i jämförelse med Nordamerikas Förenta Stater, med Filippinerna, Porto Rico, Hawaji och Guam på köpet. Detta har resulterat i att jag om en timma får flyga med Duvallon och kasta bomber."

"Lögn, naturligtvis!" svarade Charley Reeves lidelsefritt.

"Sant, naturligtvis!" sade Harry Taylor med lidelse. "Kallar du mig lögnare så bryter jag nacken av dig, så att hängmannen i Sing-Sing slipper det jobbet. Jag, Harry Taylor, kommer alltså att om en timma sväva lika högt över dig som min intelligens står över din, alltså omkring två tusen meter. Jag

skall från denna höjd se hur man skjuter på varandra med kanoner, hur de stora generalerna på sitt vanliga snillrika sätt leda sina arméer mot varandra, och hur den enkle mannen i ledet, i avsaknad av varje taktisk bildning, nöjer sig med att stillsamt och flärdfritt köra bajonetten i magen på den lika enkla soldaten från andra sidan gränsen. Allt detta får jag se, medan du och de andra murvlarna sitta här och glädja er åt whisky och soda. Tänk vilken livfull skildring jag kommer att telegrafera in."

Charley Reeves gav Harry Taylor en blick, i vilken något som påminde om intresse skymtade fram.

"Är detta, mot förmodan, sanning?" frågade han.

"Nej!" svarade Harry.

"Kunde väl tro att det var lögn", sade Charley Reeves. "Så'nt där händer inte i verkligheten. Och för övrigt vore du inte smart nog för att kunna arrangera det."

"Det är inte lögn", sade Harry Taylor med djupt allvar. "Det är sanning, men inte mot förmodan. Och jag erkänner att det var smart gjort av mig att arrangera det. Känner ingen annan, som skulle ha kunnat klara av det. Jag är en blygsam man, men jag kan i alla fall inte hjälpa att jag gripes av en verklig beundran när jag tänker på mig själv."

Charley Reeves tömde långsamt sitt glas.

"Jag skall be till gud för dig."

"Det var hyggligt!" sade Harry Taylor överraskad. "Det trodde jag inte dig om."

"Jag skall be", sade Reeves, "att du ramlar ned och slår ihjäl dig. Eller också, att du kommer ned på tyska sidan och blir arkebuserad. Det senare vore förresten nästan trevligare."

"Nu känner jag igen dig, gamle vän", svarade Harry. "Du får förlåta mig att jag för ett ögonblick misskände dig och trodde att det kunde finnas en ädel tanke i din skalle. Apropos din skalle: har du lagt märke till den där orangutangen i Londons Zoo? Ni är påfallande lika. Orangutangen har bara en mera grekisk profil."

Tältdörren slog igen efter Charley Reeves nästan innan Harry talat till punkt, och den värde representanten för Montana Screamer log brett.

"Synd om gossarna i alla fall", sade han. "Jag tror att jag skall låta dem intervjua mig när jag kommer ned igen."

En timma senare stod Duvallons maskin klar till avfärd. Aviatören och mekanikern gingo ännu omkring och tittade på stagen, en liten, avundsjuk klunga amerikanska korrespondenter tittade också på stagen därför att flygaren gjorde det, och framme vid motorn, med handen på ena vingen stod Harry Taylor och såg ut som om han ägde apparaten. Han väntade på att bli knäppt av sin fotograf, och dröjde litet för att alla andra skulle komma ur fokus.

Äntligen voro de ur vägen. Kick! Plåten var tagen.

"Nu tar ni Duvallon och mig, Hopkins", skrek Harry Taylor. "Och så en eller två när vi ge oss av, men se till att jag syns bra."

Flygaren kom leende fram med en cigarrett i mungipan.

"Hallå Vally!" skrek Harry. "Kom och ställ dig här, så ta vi en plåt. Nej, inte framför mig, på vänster sida, *vänster* hör du. Är det du eller jag, som representerar ett världsblad?"

"Det skall bli trevligt det här", sade Harry när plåten var tagen. "Sväva högt, högt däruppe, och ta plåtar och släppa ner bomber, så att tyska generalstaben blir mörkrädd. Nu skall det bli fart på luftkriget, sedan Harry Taylor tog hand om det. Möter vi en Zepp nu, ajöken med den. Hör ni gubbar, glöm inte att meddela era tidningar att jag har flugit. 'Vår berömde landsman, den framstående journalisten Harry Taylor etcetera', skall det stå."

"Försök inte", kom det i kör från ämbetsbröderna.

"Fähundar!" sade Harry. "Ni vet inte vilka nyheter som är viktiga. Men hör nu Vally, vad ser mitt öga? Det här aeroplanet är ju inte helt."

"Inte?" sade Duvallon. "Vad är det för fel?"

"Fel? Det är en sabla hoper fel. Ser du inte att det finns en hel hop håll i den här vingen, en, två, tre—

en sabla mängd."

Aviatören skrattade och började stiga upp i maskinen.

"Det där är ingenting att bry sig om. Det är bara hål efter tyska kulor."

"Bara!" sade Harry Taylor, och ställde sig bredbent med händerna i byxfickorna. "Bara! Vad i herrans namn har du så långt nere vid jorden att göra, att de kan träffa dig med sina skott? Då kunde du ju lika gärna åka bil."

"Jag måste flyga rätt lågt, för att kunna se hur jag kastar mina bomber, och för övrigt se någonting alls. Upp nu, Harry, så åker vi."

"Stopp lite! Är det möjligen din mening att också den här gången gå så där lågt? Menar du att tyskarna skulle få lov att skjuta flera hål inte blott i maskinen utan även i dig och Harry Taylor, Esq. från Helena, Montana U.S.A.? Ämnar du inte flyga utom skotthåll när du har ansvaret för ett så dyrbart liv som mitt?"

Duvallon hade aldrig haft så roligt.

"Nej då, kära vän! Jag ämnar gå så lågt jag vågar. Antagligen blir vi inte träffade, bli vi det så—tja."

"Så—tja, ja!" skrek Harry Taylor uppbragt. "Det går väl an för dig att säga. Du är bara en fransk flygare, och så'na finns det gott om. Men jag är den mest berömde journalist Montana någonsin frambragt. Vad vore Screamer'n utan mig?"

"Vederhäftig!" stack Charley Reeves in.

"Håll mun! Ja, den skulle inte kunna existera helt enkelt. Ingen kunde upptaga min mantel. No sir! För min egen del är jag inte rädd, men jag känner djupt mitt ansvar mot min tidning. Jag får inte ta en sådan risk. Flyg du, Vally! Ge dig av bara, och låt preussarna peppra dig. Men glöm inte att peppra igen. Och om du trillar ner, så var lugn. Jag skall genom Montana Screamer se till att ditt namn skall gå ned till eftervärlden. So long, Vally! Hälsa Kaisern!"

Några minuter senare svävade Duvallon högt uppe i det blå, och en skara belåtna amerikanska journalister skockade sig kring Taylor.

"Well Harry!" skrek Charley Reeves med ett sarkastiskt skratt. "Hur gick det nu med den där livfulla skildringen?"

"Bra, antar jag!" svarade Harry Taylor lugnt och tände en tjock, svart cigarr. "Den telegraferade jag i väg för en halvtimme se'n."

VI.

Ståndrättens ordförande, en bister överstelöjtnant med gråsprängd mustasch, satte sig tillrätta i stolen och anlade ett högtidligt och skräckinjagande ansiktsuttryck.

"För in fången", sade han.

Fången fördes in. Det var en ung karl, med lugna och klara ögon, som med synbart intresse betraktade omgivningen.

"Hörrnu herrn!" började han, vänd till överstelöjtnanten. "Ni är tydligen basen i den här butiken. Nu vill jag veta—"

"Tyst!" dundrade överstelöjtnanten, och spände blicken i fången.

"Nu vill jag veta", fortsatte denne oberörd, "vad man har gjort av min tuggtobak."

"Namnet?" frågade överstelöjtnanten kallt.

"Carolina Plug Cut, den bästa tuggtobak som finns, och den sista kakan jag hade, och nu ha de här drullarna tagit den och—"

"Tyst!" vrålade överstelöjtnanten pionröd i ansiktet. "Jag vill veta ert namn!"

"Jaså mitt!" sade fången. "Kors, jag trodde att ni ville ha rekommendation på en bra tuggtobak. Det

lär jag gärna bort, och jag rekommenderar den. Men jag gillar inte att de har tagit ifrån mig min bit, och den sista kakan till på köpet."

Överstelöjtnantens ansiktsfärg övergick till violett.

"Ert namn, herre! Vad heter ni, och vem är ni?"

"Vad jag heter", svarade fången. "Det tycker jag att ni borde veta förut. Jag är Harry Taylor, representant för Montana Screamer, den mest framstående och inflytelserika tidning som existerar mellan San Fransisco och Yokohama, indirekta vägen."

"Ni är anklagad för spioneri!" upplyste överstelöjtnanten med gravlik röst.

"Och om jag inte får igen min tobak snart", svarade Harry Taylor, "så kommer jag att anklaga en och annan för snatteri."

"Erkänner ni?" frågade överstelöjtnanten.

"Erkänner vad?"

"Att ni sökt utforska militära hemligheter såsom trupprörelser och dylikt. Att ni sökt fotografera viktiga fältbefästningar och att ni sökt uppsnappa rapporter med mera."

Harry Taylors ansikte avspeglade en lätt förvåning.

"Sure!" sade han. "Det är klart att jag erkänner det. Det är ju det jag är här för."

"Han erkänner!" sade överstelöjtnanten till ståndrättens övriga medlemmar. "Han erkänner att han är utsänd för att spionera."

"Det är klart!" sade Harry Taylor. "Tror ni att jag reser tvärs över halva världen hit för att få mina nyheter via New-York? Tror ni, att en krigskorrespondent av min kaliber nöjer sig med de magra och utan verklig virtuositet tillverkade osanningar, som den där jycken som sköter reklamen för er generalstab skickar ut? Tror ni att en karl som jag nöjer sig med att ligga stilla två timmars resa från armén, när han lika gärna kan vara där framme och se själv? Sällan!"

"Spioneri straffas med döden", upplyste överstelöjtnanten. "Ni har erkänt er skyldig, och kommer alltså att dömas till döden och arkebuseras inom två timmar."

"Inte!" sade Harry Taylor. "Tusan också, att ni har knyckt min tobak. Jag pratar aldrig så bra som när jag har en liten buss vid högra sidan av underläppen. Arkebuseras, sa ni! Det är ju ett finare namn på skjutas, det! Ni skulle skjuta Harry Taylor från Montana? Käre vän, det tror jag inte att ni lyckas med. Det har aldrig lyckats någon förut."

"Har ni något att anföra till ert försvar?"

"Om? Säkert! Ett par tjog slagskepp med stjärnbanéret under gaffeln för att nu inte nämna några dussin kryssare och annat smått och gott. Tror ni att onkel Sam skulle tillåta det här lilla landet att kallblodigt mörda en av hans ädlaste och mest framstående män. Näddå! Det är bara i Mexico sådant går för sig. Försök inte, lilla françois. Mig bluffar ni inte."

Med en knyck drog Harry Taylor fram vänstra manschetten, tog upp en blyertspenna ur västfickan och började skriva.

"Vad gör ni?" frågade överstelöjtnanten.

"Antecknar!" svarade Harry med belåten min. "Det är minsann inte varje dag man har en så'n här tur, må ni tro. Ställd inför ståndrätt, och hotad med skjutning. Jo, jag tackar jag. Bestulen på tuggtobak, och lämnad utan alla livets njutningsmedel. Det blir minst—"

"Tyst, herre! Här är det jag som för ordet!" röt överstelöjtnanten.

"Minst fyra spalter med porträtt. Och vilka rubriker sedan! Nog trodde jag, att jag skulle hitta en och annan sak som skulle komma gubbarna hemma i Montana att sätta sig upp och se efter vad som hände, men inte—"

"Herre! Ni blir bortförd och skjuten ögonblickligen om ni inte tiger."

"Inte trodde jag, att det skulle bli en så helsickes fin historia", fortsatte Harry Taylor ogenerad. "Nu medan jag har herrarna så här på ett ställe och ni inte har brått som vanligt, så skall jag passa på och göra en liten intervju. Vad säger ni, överstelöjtnant? Tror ni att kriget går igenom?"

"Monsieur Taylor! Har ni klart för er, att ni står överbevisad om spioneri och när som helst kan vänta att bli skjuten?"

"Puh, puh! Vi skall inte tala vidare om den lilla historien", sade Harry. "Den har jag för länge sedan förlåtit er. Tala inte om den! Den har givit mig material för ett uppseendeväckande telegram och saken är klar. Nu vill jag bara ha några upplysningar—"

"Har ni något ytterligare att säga innan domen faller?"

"Att säga? Inte precis! Jag är inte pratsam av mig. Men jag skulle gärna vilja ha en plankarta med noggranna beskrivningar över era fältbefästningar. Särskilt är jag intresserad av taggtrådsstängsel."

"För sista gången frågar jag er. Har ni något att anföra, som skulle kunna motivera att dödsdom icke avkunnas över er?"

"Om jag har! Var lugn för det! För det första är jag principiell motståndare till dödsstraffet, och för det andra har jag ju redan en gång sagt ifrån, att vi inte skall tala vidare om den här saken. Jag har förlåtit er allt, till och med tobaken. Vidare ha vi här en hel del amerikanska korrespondenter som allesammans äro mina personliga, kära vänner. Fråga bara Bob Hyes om han inte älskar mig! Om jag skulle bli skjuten, så skulle varenda en få klart för sig, att han riskerade samma sak om han inte ordnade för sig, och alltså kom han att ordna för sig. Detta kom att ske genom en samfällid och enkel presskampanj mot er för att ni mördade en amerikansk undersåte och en av nationens förtroendemän, och de skulle inte ge sig förrän etthundratio miljoner amerikanska strupar ropade efter ert blod. Tja, se'n hade ni bara att veta hut och bedja om ursäkt, och betala några miljarder i skadestånd, i annat fall kommo yankees hit och hjälpte tyskarna att möblera om er karta. Nej, monsieur, det finns så fullt av argument mot min arkebusering att man knappt kan komma fram för dem."

"För bort fången!" sade överstelöjtnanten. Och Harry Taylor fördes bort.

Hans ansikte sken av belåtenhet när han åter fördes in för att höra sin dom, och underkäken arbetade taktfast.

"Fått igen tobaken! Sergeanten hade lånat den och tagit sig en bit. Det fick han gärna! Jag nekar aldrig en människa en buss."

Ståndrätten låtsades inte höra, och överstelöjtnanten klarade strupen.

"Monsieur Taylor! Ni är befunden skyldig till spioneri, och skall alltså enligt krigslagen arkebuseras. Men ståndrätten har funnit det till full evidens ådagalagt att ni varken vid brottets begående eller senare, möjligen inte heller tidigare, varit vid förståndets fulla bruk, varför ni frikännes."

En kort sekund såg Harry Taylor nästan förbluffad ut. Så log han.

"Ja, det är ju också ett motiv", sade han.

"Men", fortfor överstelöjtnanten, "uppmanas ni samtidigt att omedelbart lämna landet. Åtlyder ni icke denna uppmaning komma militärmyndigheterna att utvisa er. I annat fall bekosta vi en bil till vilken bakom fronten liggande ort ni väljer, varifrån ni kan fortsätta vidare. Antar ni tillbudet?"

"Visst fadren", svarade Harry Taylor. "Jag sköter korrespondensen lika bra i London."

"Bilen väntar!" sade överstelöjtnanten och reste sig, tillsammans med rätten i övrigt.

"Ja, ajöken på er då, gubbar! Trevligt att träffa er, men jag säger i alla fall inte au revoir. Hälsa hustrur och barn!"

Med det gick Harry ut, nickade nådigt åt några officerare i närheten och vräkte sig komfortabelt tillbaka mot bilens kuddar.

Chauffören vände sig och gjorde honnör.

"Varthän, monsieur?"

"Dumbom!" svarade Harry Taylor och tände en svart cigarr. "Till närmaste telegrafstation, naturligtvis."

SKÖNHETSVÅRD

Erlandsson hade bara en enda sorg i livet. Han var inte skön. Snarare tvärtom. Hans näsa var mycket konkav, hans kinder voro infallna och trotsade alla gödningsförsök och pannan var ett helt litet landskap av kullar och dalar.

Ingen hade någonsin sagt ett ont ord till Erlandsson för den sakens skull, inte ens hans hustru hade antytt den under de tio åren, men Erlandsson visste med sig sin defekt, och han led av, att inte det mest omsorgsfullt benade hår eller waxade mustascher kunde göra hans ansikte ens hälften så tilldragande som till exempel hans vän Hilmérs, en skillnad som ytterligare pointerades av att fröken Vira på Flasklocket alltid ställde sig på Hilmérs sida om bordet och pratade när de tillsammans tömde sin aftongrogg.

Det var därför endast helt naturligt, att följande annons i Morgonblackan skulle sätta Erlandssons hjärna i verksamhet. Där stod:

Varför är ni inte skön?

Oregelbundenheter i anletsdragen rättas genom paraffininsprutning. Renaste grekiska, romerska eller semitiska profiler erhållas efter behag. Full diskretion. Svar till "*Profil*", denna tidning.

Erlandsson funderade i två dagar, så svarade han och fick per omgående post svar från tandläkare Skoglöf, som erbjöd sig att på ett par timmar möblera om Erlandssons anletsdrag, så att han sedan skulle kunna ta första pris på vilken skönhetsutställning som helst.

Erlandsson funderade en stund till, men inte länge. Sedan gick han upp till Skoglöf och beställde en grekisk profil. Morgonen därpå satt han i Skoglöfs tandläkarstol och såg i en spegel sin näsa sakta rätas ut och antaga en fullkomlig form, om man bortser från det faktum att näsborrarna voro litet för stora.

Under de närmaste timmarna förädlades Erlandssons profil ofantligt, och när han till sist steg ut ur tandläkarens port, var han till oigenkännelighet förskönad, och med svallande glädje i hjärtat promenerade han hemåt.

"Det här skall bli en överraskning för Adolfine!" tänkte han, när han ljudlöst öppnade tamburdörren och steg in. "Jag undrar vad hon skall säga, när hon får se hur vacker man hon fått."

När han passerade tamburspegeln stannade han ett ögonblick och granskade sina nya drag i stum beundran. En ädelt formad näsa, hög, klar panna, fylliga kinder och ett belåtet, självsäkert drag kring munnen, som icke funnits där förut. Om det härrörde från paraffin eller den med skönheten följande självsäkerheten är ännu outrett.

Tyst och stilla steg Erlandsson in i salongen—för mindre gick det inte av—och satte sig att vänta på sin hustru. Hon kom vid tredje hostningen och stannade förvånad i dörren.

"Hur i Herrans namn kom ni in?" sade hon med rätt hög röst och stirrade förvånad på Erlandsson.

"God afton, lilla Adolfine!" svarade Erlandsson leende.

"Hur vågar ni använda mitt förnamn?" kom motfrågan snabbt och offensivt. "Vem är ni, förresten, och vad vill ni?"

"Känner du inte igen mig, Dolfi lilla?" frågade Erlandsson road.

"Nej, det gör jag inte, och jag är alldeles säker på att jag aldrig sett er förut."

Hon granskade honom litet närmare, och bleknade.

"Himmel!" skrek hon till. "Han har Mikaels kläder på sig! O, Gud!"

Bang! Salongsdörren slogs igen och låstes. Erlandsson var fånge.

Men han tog saken mycket lugnt.

"Det här var sannerligen bättre än jag väntat mig", sade han till sig själv. "He, he, he! Tänk att min hustru inte känner igen mig. Hon väntade sin fule, medelåldrige man, och så kommer i stället en bildskön yngling. Stackars Dolfi! Men hon blir så mycket gladare när hon får veta hur det är."

Under tiden telefonerade fru Erlandsson efter polis, och det dröjde inte länge förrän sju handfasta

konstaplar med viktiga miner och hårda nävar stego in i salongen, med fru Erlandsson som arriärgarde.

"Grip mördaren!" skrek hon. "Han har min mans kläder på sig. Han har mördat och rånat min Mikael."

Mikael log, men leendet utslätades hastigt när konstaplarna kastade sig över honom och efter att ha pucklat om honom placerade ett par handbojor på hans smala armleder.

"Kom med nu utan att bråka!" sade en av dem. "Och om du visar var du gömt liket, så kanske straffet blir mildare."

"Mina herrar", sade Erlandsson, med den mest förtroendeingivande röst han kunde åstadkomma. "Lugna er ett ögonblick? Det här är endast ett skämt."

"Det där kan du säga till kommissarien", sade konstapel. "Kom med nu och håll käft."

Men nu intervenerade fru Erlandsson.

"Stopp ett ögonblick!" sade hon. "Han kanske talar sanning. Min man har så'na där idiotiska påhitt ibland. Vem är ni?"

"Känner du verkligen inte igen mig, Dolfi?" sade Erlandsson ömt. "Jag är ju din egen lille man."

Det galltjut fru Erlandsson uppgav väckte uppseende i de tre närmaste kvarteren.

"Min man! Vilken fräck usling! Denne knoddsköne bandit vågar påstå att han är min käre, fule och litet enfaldige, men dock så beskedlige man."

"Nä herru! De där är för grovt", sade polismannen. "Nu åker du med."

Och gripen av fjorton starka armar, fördes Erlandsson mot dörren. Men då blev Erlandsson på allvar rädd.

"Stopp!" skrek han. "Jag är Erlandsson. Jag har bara paraffinerat mig i ansiktet så att jag är litet svår att känna igen. Adolfine! Jag är Mikael. Om du inte känner igen mig, så titta på födelsemärket, som jag har på magen."

"Tag bort skurken", kved fru Erlandsson, halvt avsvimmad.

"Men Dolfi lilla! Dolfi! Titta på födelsemärket!" bad Erlandsson bevekande. "Så känner du säkert igen mig."

I detsamma öppnades dörren och Hilmér klev in.

"Vad är det för väsen här inne?" frågade han. "Det hörs ju över halva sta'n."

"Hilmér!" skrek Erlandsson. "Gudskelov att du kom! Rädda mig! Jag har paraffinerat mig i ansiktet så att Dolfi inte känner igen mig, och inte vill hon titta på födelsemärket heller. Och nu låter hon polisen ta mig. Hilmér, gamle vän! Säg att du känner igen mig."

Hilmér betraktade sin vän länge och noggrant och smålog.

"Nå", sade konstapel. "Känner herrn igen honom?"

"Det är tvivelaktigt!" sade Hilmér och arrangerade sitt ansikte så, att det uttryckte tveksamhet. "Vissa detaljer tyder på att det kan vara han, andra på att det inte är han."

"Det här är jag!" kved Erlandsson.

"Jag kan inte yttra mig bestämt förrän jag får tala med honom om någon sak, som jag säkert vet, att bara Erlandsson och jag känner till."

"Gör det, Hilmér!" bad Erlandsson, "så ska du få se, att det är jag."

"Till exempel den där hundralappen, som du lånade av mig i förra månaden", sade Hilmér.

"Vilken hundralapp!" utbrast Erlandsson förvånad.

"Han minns det inte", sade Hilmér med bestämdhet till konstaplarna. "Det är inte Erlandsson."

Redan hårdnade polisgreppen i hans armar, när Erlandsson skrek till:

"Jo, jo, jag minns!"

"Stopp lite", sade Hilmér. "Det kanske är han i alla fall. Minns du hur det gick till när du lånade den?"

"M—nej—jag menar jo."

"Nå, berätta då!"

"Jag bad dig låna mig hundra kronor, och jag fick det!" sade Erlandsson enkelt.

"Stämmer!" instämde Hilmér. "Men jag är inte riktigt övertygad än. Betala igen pengarna, så skall jag tro dig. Det är klart", sade han till poliserna, "att karlen inte betalar Erlandssons skulder, utan att det är Erlandsson."

"Naturligtvis inte!" ansågo dessa.

Det var ett mycket pinsamt ögonblick för Erlandsson, men han behärskade sig och överlämnade ethundra kronor till Hilmér, som genast lät det orättfångna godset försvinna i sin ficka.

"Nu känner jag igen honom!" sade Hilmér. "Det är Erlandsson. Alldeles tvärsäkert. Egendomligt att jag inte kände igen honom förut. Herrarna kan låta honom gå."

När konstaplarna gått, steg Erlandsson långsamt fram till Hilmér, spände ögonen i honom och sade sakta och tydligt:

"Ge mig tillbaka mina pengar!"

"Vilka pengar!" svarade Hilmér oskyldigt.

"Ge mig tillbaka pengarna, annars så....", sade Erlandsson hotfullt.

"Men du har ju i vittnens närvaro erkänt...."

Då slog Erlandsson till, men Hilmér visste vad som komma skulle och vek undan. Erlandsson förlorade följaktligen jämvikten, snavade över ett hörn av mattan och slog ansiktet i golvet.

När han steg upp kände även hans fru igen honom. Han hade fått tillbaka sin gamla profil, näsan var lika konkav som förr, och pannan lika knölig.

Men ansiktet var dock väsentligt förändrat. Det var nämligen mera brett än långt. Slaget mot golvet hade trängt ut paraffinen åt sidorna.

Erlandsson är fortfarande inte skön.

DEN ENERGISKE LIKKISTSNICKAREN

Gamle likkistsnickare Anderson i Barbacka avsomnade en vacker dag och vart begraven i ett fodral av sin egen välkända tillverkning, och änkan, som var för gammal till och med för att gifta om sig, överlät affären åt första bitrådet, snickare Petterson, som var känd Barbackabo och hade kundkretsens fulla förtroende.

Barbacka tyckte att detta var i sin ordning och sjönk, när begravningen var över, åter ned i samma idylliska ro som förut. Det hörde till kutymen i Barbacka, att affärer skulle skötas stillsamt, och staden hade ingen anledning att befara att dess nye borgare, som till på köpet utövade det mest diskreta av stadens alla hantverk, skulle bryta denna goda sed.

Men Petterson var en man med energi och ambition. Gamle snickare Anderson hade visserligen blivit husägare och rådman på att ta hand om cirka hälften av Barbackas befolkningsförluster, men detta blygsamma mål räckte inte för Petterson.

Följden blev den att Barbacka en vacker lördag, när tidningen kom, brutalt rycktes upp ur sin slummer av följande annons:

Barbacka Begravningsbyrå—Direktör K. P:son Petrini—levererar prydliga och bekväma likkistor samt

klädsamma svepningar fort, väl och billigt. Rabatt vid större beställningar. Klipp ur annonsen!

Samtidigt visade sig likkistsnickare Petterson, numera direktör Petrini, på stadshotellet iklädd splitter ny kostym, lackskor och damasker, vilket i Barbacka ansågs vara höjden av elegans, sedan en yngre handelsresande från Örebro visat sig där så utstyrd. Denna prakt förhöjdes ytterligare genom att Petrini förtärde ett glas renskt vin, vilket både han och staden i övrigt ansågo mycket passande för hans yrke.

Dagen därpå upphängdes stadens första glasskylt över direktör Petrinis affär, och efter ytterligare ett par dagar förstörades skyltfönstret till i Barbacka dittills oanade dimensioner.

Barbacka häpnade, och avvaktade med spänning vidare händelser.

De läto inte länge vänta på sig. I stadens tidning syntes lördagen därpå åter en annons:

Ni sover sött om ni vilar i en av Barbacka Begravningsbyrås charmanta kistor iförd en av våra verkligt eleganta svepningar. Gör ett försök!

Och på söndagen skyltades i det nya fönstret med en mängd på varandra ställda kistor. Stora, svarta nederst, så allt mindre och mindre, tills toppen pryddes av en liten vit kista. Och på alla kistorna stod det plakat: "Hållbar men billig!"—"Högst komfortabel!"—"Senaste modell!"—"Rymlig och luftig!" o.s.v. Och på den lilla vita stod en vackert målad skylt: "För er lilla älskling!"

Det var folksamling utanför Petrinis fönster hela söndagen, och de damer som inte hade några barn sade: "O, så älskligt!" och "Tänk, så sött!" Men de som hade småtingar gingo hem och voro särdeles vänliga mot dessa hela dagen, men tänkte däremot ganska ovänliga tankar om direktör Petrini.

Likkistsnickare Olsson, som var Petrinis konkurrent och en dålig psykolog, bragtes nära förtvivlans brant, när han såg denna imponerande skyltning, och Petrini själv, som var ännu sämre psykolog, såg framtiden i ett rosenskimmer och drömde om egna stenhus, ordförandeskap i stadsfullmäktige och till sist en liten vasatrissa på begravningsfracken om allt ville sig väl, och detta sporrade honom till nya ansträngningar för att genom en rationell modern reklam driva upp sin affär till så stort omfång som dödsprocenten i Barbacka tillät.

Men nu spurtade även Olsson upp sig, och i nästa nummer av Barbacka Veckoblad annonserade även han. Visserligen räckte hans fantasi endast till för ett vanligt enkelt påpekande av likkistsnickare Olssons existens, medan Petrini annonserade:

Beställ edra likkistor hos Barbacka Begravningsbyrå. Köp i dag, innan lagret tar slut! Eleganta kistor sändas gärna till påseende.

Men Petrini märkte dock att konkurrenten började röra på sig och tog i med friska tag, för att ytterligare distansera honom.

På måndagen lämnade Petrini till stadens mera framstående familjer elegant tryckta affärskort, vari han påpekade att hans affär var den absolut förnämsta på platsen och rekommenderade den vid förekommande behov. Olsson hade inte förstånd till sådana finesser. Han gick bara till fattighusföreståndaren och skrev kontrakt på tio år om leverans av fattigkistorna.

Detta retade visserligen Petrini ganska betydligt, men gjorde honom alls inte nedslagen. Han var ju en energisk man och insåg att ett motdrag måste göras. Efter något funderande fick han också en idé, som han ansåg god och genast satte i scen.

På tisdagen fick således Barbacka åter tillfälle att förvåna sig över ett väldigt plakat i Petrinis skyltfönster:

Realisation! Endast två dagar säljas varma och dragfria likkistor samt fullt moderna svepningar till häpnadsväckande billiga priser. Försumma icke detta enastående tillfälle, utan skynda att förse er!

När de två dagarna voro slut blev Petrini verkligen något missmodig, ty han hade under hela realisationstiden inte lyckats sälja en kista, och han låste in sig på sitt rum för att under aftonen fundera ut något nytt slagnummer.

Den kvällen dog den rike garvare Erikson av slag. Petrini fick inte veta det förrän morgonen därpå, men då blev han samtidigt underrättad om att Olsson redan varit där, klädd i frack och vit halsduk mitt på blanka förmiddagen, beklagat sorgen och givit änkan en stor bukett vita rosor. Som en liten erkänsla för denna sin finkänslighet hade han fått beställning på hela begravningen. Det skulle nämligen bli en mycket storslagen affär och änkan var för medtagen för att sköta om någonting.

Petrini var en av de mest uppriktigt sörjande vid garvare Eriksons bår, och han välvde i sin hjärna vilda planer på att slå sin lika obetydliga som besvärlige konkurrent ur brädet.

Så sjuknade borgmästarens fru. Kjorteltelegrafan meddelade, att hon var mycket dålig och att slutet kunde väntas när som helst.

Då insåg Petrini att stunden var inne, då han skulle göra sitt stora slag, och skrudad i sin begravningsfrack, hög hatt med högt sorgband och svarta handskar steg han upp till borgmästaren, som blek och förstörd tog emot honom i rummet utanför sängkammaren.

"Herr borgmästare!" sade Petrini med stark, om än ganska sorgbunden stämma. "Det har kommit till min kännedom att fru borgmästarinnans slut väntas när som helst, och då ju givetvis stadens förnämsta dam skall sova sin långa sömn i en kista från stadens förnämsta begravningsbyrå, tog jag mig friheten att gå hit för att taga mått. Så lovar jag att kistan skall stå färdig närhelst fru borgmästarinnan behagar avsomna."

Borgmästaren stirrade på Petrini och kippade efter andan, men innan han lyckats få fram ett ord slogs sängkammardörren upp, och där stod fru borgmästarinnan, klädd i sin vita nattdräkt, men med hälsans rosor på kinderna.

"Kasta ut karlen, Albert!" skrek hon. "Ut med det nötet. Vill han ta mått till kista på en levande människa?"

Hur Petrini kom ut kan han inte bestämt säga. Det gick för snabbt. Men när han plockade upp sig från gatan kände han sig i starkt behov av en mjukbäddad och behaglig liggplats av sitt eget fabrikat.

Nu är han borta från Barbacka. Men f. likkistsnickaren, numera fabrikör Olsson, som är rangerad karl, gift med garvaränkan, husägare, stadsfullmäktig och väntar på Vasen, säger alltid när hans namn nämnes:

"Petrini var det inget fel på. Men han var för energisk för sitt yrke."

I TRAPPAN

Nathanael Lundbom hade stannat i sta'n över natten och låg nu ensam i våningen, ty familjen var på vischan och njöt av mygg och lantluft. Det var alldeles tyst i våningen. Till och med klockorna hade fått permission, det var bara den evinnerliga gökklockan inne hos Bergfelts som tjatade med sitt kuku varenda kvart.

Lundbom hade alltid hatat den gökklockan.

Nu låg han vaken och slö, klockan var visserligen tio, men det gav han katten. Han hade varit på sammanträde dagen förut, och det blev sent. Det var därför han låg i stan.

Rrrrr! Det kom en lång och ilsken ringning på tamburklockan.

"Ring ni!" sade Nathanael Lundbom uppmuntrande. "Det mår ni bara bra av. Gno på! Sätt fingret på knappen och tryck. Det är så enkelt, så."

Men det kom ingen mera ringning, fastän Lundbom med spänning väntade.

"Kanske det var posten!" mumlade han och stack ett ludet ben över sängkanten. "Jag får allt lov att se efter den saken."

Enkelt och flärdfritt klädd i bara nattskjortan steg Lundbom ut i tamburen, kikade försiktigt för att se, att ingen var i trappan, öppnade se'n dörren och smet ut.

Riktigt, det låg något i brevlådan. Sablar! Vad det var kallt på trappstenen.

Lundbom öppnade brevlådan och tog ut brevet. Samtidigt öppnade någon annan ytterdörren där nere, en vindpust flög genom trappan och Lundboms tamburdörr slog igen med en skräll. Med förtvivlan i blicken kastade Lundbom sig mot dörren, men den var obeveklig. Nathanael stod utestängd i en bättre trappuppgång, klädd i nattskjortan klockan tio förmiddagen.

Lätta fruntimmerssteg närmade sig uppför trappan, och det fasansfulla i situationen trängde sig allt mera in på Nathanael. Det var ingen tid att tveka. Han smög sig ljudlöst uppför trappan. Stegen följde.

"Det var mig ett sabla fruntimmer att bo högt", tänkte Lundbom, som redan smugit förbi generalkonsulns i andra våningen, manufakturhandlarens i tredje och var på väg till urmakarens i fjärde.

Stegen följde!

Lundbom svor för sig själv, tills han slog stortån i ett trappsteg. Då svor han högt.

Genast stannade stegen. Nathanael stannade också. Med den skadade stortån i handen och ett stort lidande avspeglad i de ädla dragen.

"Är det någon där?" frågade en något darrande kvinnlig röst.

"Nä!" svarade Nathanael i hastigheten.

"Hjälp!" sade den kvinnliga rösten i rätt hög tonart.

"Fröken skall inte vara rädd", svarade Lundbom vänligt. "Det är inte farligt alls. Bara ni inte går högre upp."

"Fröken!" sade rösten indignerat. "När jag har varit gift snart ett helt halvt år. Hjälp!!"

"Vad skriker ni för?" frågade Lundbom med värme. "Har jag rört er?"

Med det steg Lundbom några trappsteg ned och befann sig ansikte mot ansikte med ett ungt fruntimmer med fördelaktigt utseende.

Fruntimret gallskek och svimmade, och Lundbom lade liket åt sidan, varefter han fortsatte nedåt. På nedersta trappstegsavsatsen stod portvaktsfrun och undrade var skriket kom ifrån. När hon fick se Lundbom komma neddansande i bara nattskjortan skrek hon inte och svimmade inte heller—portvaktsfruar ha inte sådana nerver—utan hon störtade in i sin bur—inte genom luckan utan bakvägen—och kom om ett ögonblick tillbaka, klädd i en sopborste och sin man.

"Vill ni öppna för mig?" skrek Lundbom.

"Jag har blivit utestängd."

Pang! kom sopborsten till svar mitt i planeten på Lundbom.

Då blev Nathanael arg, och som han ju inte kunde slå en kvinna, ryckte han till sig borsten och planterade den bland hennes mans anletsdrag i stället. Portvaktsfruns man slocknade ögonblickligen, och portvaktsfrun störtade åter in i sitt rum, körde huvudet ut genom luckan och röt:

"Mord, hjälp, polis! Det är en galen karl här."

Vilket genast hade till följd att en poliskonstapel, som befann sig inom hörhåll, smet in i en butik. Sin därvaro motiverade han genom att telefonera efter förstärkning.

Det samlades nu rätt mycket folk utanför huset, och portvaktsfrun fortfor att skrika:

"Hjälp! Lidberg! Mordbrännare! Oss välsigna och bevara!"

"Han mördar henne nog snart", sade den församlade allmänheten.

Nathanael gick in i portvaktsfruns bur och drog henne vänligt men bestämt från fönstret.

"Mördare! Sablars blod! Brandkåren!" skrek portvaktsfrun i diskant, så att en lomhörd fru i nästa kvarter sade till sin kanariefågel: "Kvittrar du, lilla pippi?"

"Nu mördar han henne!" sade allmänheten, och poliskonstapeln i butiken ringde efter mer förstärkning.

När Nathanael fått in portvakts frun, band han henne till händer och fötter och stoppade en handduk i munnen på henne. Då tystnade hon.

"Nu har han mördat henne, och ingen polis finns här", sade allmänheten och gick hem för att skriva insändare om saken i Dagens Nyheter.

Äntligen hade Nathanael Lundbom lugn omkring sig, och han kunde börja söka efter en nyckel som

gick till hans tamburdörr.

Då gjorde han en upptäckt! Han hade sin egen nyckelknippa i handen. Hade haft den hela tiden sedan han gick ut för att öppna brevlådan.

Tyst och stilla smög han upp för trappan och steg in i sin våning samtidigt med att polisen sprängde porten.

GETINGBOET

"Jag förstår inte var alla getingarna kommer ifrån", sade herr Ahlbom när han kom ned till frukosten på verandan, och fann ett halvdussin av dessa midjesmärta insekter surrande kring honungsburken. "Här har jag slagit ihjäl den ena getingen efter den andra hela sommaren och ändå finns det fullt upp kvar."

"Ja, nog har du verkat förödande på getingarna alltid", sade fru Ahlbom med en blick på det stora glas akvavit, som Ahlbom just slog upp.

"Vad menar du, Sofia?" frågade Ahlbom ilsket, men frun lät sig inte bekomma.

"Men jag skall tala om för dig var insekterna kommer ifrån", fortsatte hon lugnt. "Ute i redskapsboden hänger ett stort getingbo."

"Och det har naturligtvis fått hänga där i ro och fred, och sända skaror av samhällsvådliga rovdjur över oss", anmärkte Ahlbom.

"Det är ingen som har blivit biten", svarade hans fru.

"Biten!" fnös Ahlbom föraktligt. "Det är egendomligt vad fruntimmers insikter i naturvetenskaperna äro bristfälliga. En geting biter inte, han sticker med en gadd, som är placerad i, låt oss säga, sitsen. Deras mundelar äro ombildade till sugmun."

"Hur kan de äta flugor då?" frågade fru Ahlbom vetgirigt. "Suger de i sig dom? Och jag fick lära mig i skolan, att de kan tugga ved till gråpapper. Gör de det med sugröret?"

Herr Ahlbom avstod från besvarandet av dessa besvärliga interpellationer, och fortsatte sin frukost under tystnad, då och då med stor försiktighet vinkande åt getingarna.

Men efter frukosten uppträdde Ahlbom beväpnad med en järnhård beslutsamhet och en klump tjärat trassel på en stång.

"Nu ska du se på gnistor", sade han stolt till sin undrande maka. "Om ett par ögonblick skall det vara slut med allt vad getingar heter här i huset. Jag skall tända eld på det här blosset och röka ihjäl dom sablarna, skall du se."

"Var försiktig, Isak!" uppmanade fru Ahlbom ängsligt, men belönades för sin omtanke endast med en förkrossande blick.

"Tack! Jag *kan* ta vara på mig själv", svarade hennes make. "Jag har gudskelov uppnått myndig ålder."

Det var dock inte utan alla farhågor som Ahlbom steg in i redskapsboden, ty han visste att getingar ytterst sällan ta hänsyn till person, och ha ett ganska hetsigt lynne.

Han klev därför mycket försiktigt fram till getingboet och tände en sticka för att sätta eld på rökoffret. Men i detsamma kom en geting krypande ut ur boet. Ahlbom såg getingen, såg den utan blida ögon och tog för givet att getingen såg honom på samma sätt, och som han alltid hyllat principen att det är bättre att förekomma än att förekommas slog han till.

Det var ett ganska kraftigt slag, och det var träff inte bara på getingen utan även på getingboet, och detta hade den naturliga följderna att hela getingsamhället kom ut för att se efter vad det var frågan om, och som Ahlbom synbarligen var den skyldige, gingo getingarna ögonblickligen till attack.

Aldrig förut hade Ahlbom varit någon sportsman, en gång i sin gröna ungdom hade han visserligen löpt hundra meter på endast sexton sekunder längre tid än världsrekordet, men det var längese'n. Men

nu utvecklade han en hastighet, som skulle ha gjort Knut Lindberg vansinnig av avund. Getingarna flögo dock ännu fortare, upphunno med lätthet Ahlbom och följde honom sedan troget tills han under upphävande av höga verop hoppade i trädgårdsdammen.

Visserligen svävade de en stund över stället där han försvunnit, men när han åter klev upp på dammens andra sida, var han så betäckt av gyttja och smuts att de antagligen trodde honom vara en helt annan person, och läto honom fara i frid, eller måhända rördes de till medlidande med hans bedrövliga uppenbarelse.

Det senare var dock inte fallet med hans fru, ty hon gapskrattade när hon såg sin lagvigde komma tillbaka dyvåt, lerig, svullnande och arg.

"Skratta inte, kvinna!" röt Ahlbom med mord i blicken, men det hjälpte inte.

"Om du bara visste hur kostlig du ser ut!" svarade makan. "Kom nu in och kläd om dig, så skall jag sköta om dina bulnader."

Ahlboms sinne var alls inte tacksamt när han överlät sig åt sin makas omsorger, utan han smågruffade hela tiden, till och med när hon beklagade honom.

"Stackars min gubbe?" sade fru Ahlbom. "Så de ha hanterat dig. Jag skall be Andersons dräng ta bort det där usla getingboet."

"Va i Herrans namn säger du, människa?" skrek Ahlbom till. "Andersons dräng? Du tror således att Andersons dräng kan göra det, som din lagvigde make misslyckats i? Vilken framstående förmåga månde inte vandra omkring i denne drängs enkla skepnad! Vore det inte skäl i att du skilde dig från mig och lät viga dig vid denne underbare man, som i allt är din nuvarande make så vida överlägsen?"

"Men Isak...."

"*Tyst!* Jag skall själv göra slut på getingboet så snart jag fått torra kläder på mig."

Beslut och handling äro ett hos en sådan man som Ahlbom, och följaktligen avtågade han, så snart han var färdig, till redskapsboden, satte eld på sitt vapen och höll det under getingboet. Nu hade nog getingarnas historia varit slut, om de alla varit hemma, men åtminstone en av dem hade flugit ut i något ärende, och kom tillbaka just när Ahlbom tuttat på. När han såg vad som skedde med hans hem fattade han humör, och anföll blosset, men då detta var väl varmt flög han ut efter käppen och träffade i dess andra ända Ahlbom, som han genast gav ett nyp.

Med ett illhojande släppte Ahlbom blosset och nu var utgången fri för de övriga getingarna. De kommo också mycket prompt, något yra i huvudet kanske, men annars fullt effektiva, och nu upprepades samma historia som förut, endast med den skillnaden, att Ahlbom nu sprang direkt till dammen.

När Ahlbom åter plåstrats om och fått torrt på sig, började han fundera på, om det inte i alla fall vore skäl i att skicka efter Andersons dräng, då i detsamma denne värderade person kom instörtande i rummet.

"Det brinner i herr Ahlboms redskapsbod!" ropade han, och rusade ut igen med den Ahlbomska familjen i hälarerna.

Men det var ingenting att göra. Redskapsboden var torr som fnöske, och brann utmärkt, tydligen påtänd av Ahlboms tjarade bloss, som han så vårdslöst slängt ifrån sig. På en halvtimme var det hela över och endast några kolnade stockar fanns kvar av boden.

Boden var assurerad, och för övrigt inte mycket värd, så att Ahlbom brydde sig inte mycket om den saken, men vad som retade honom var, att getingarna inte också strukit med. De hade nämligen gett sig av vid första skymt av röklukt, och svävade nu som en sky runt ruinerna.

Det är fortfarande fullt av getingar hos Ahlboms. De ha byggt ett nytt bo i villans vind, och de få bo kvar i fred. Ahlbom vill nämligen inte gärna bli husvill.

ETT NATTLIGT BESÖK

Karl August Napoleonson var agent för stöldförsäkringsaktiebolaget Inbrott, och en mycket skicklig agent, enligt vad han själv påstod. Han stöldförsäkrade varenda människa han träffade, antingen de hade något att försäkra eller ej, och om man fick tro honom, så var inbrottstjuvarnas antal i Sverige flera procent större än befolkningssiffran. Men hos sin vän Bergman lyckades han inte. Bergman ägde en bordsilveruppsats värd 900 kronor och den hade Napoleonson gett sig ett fullt ord på att försäkra, medan Bergman gett sig ett icke obetydligt fulare ord på att en försäkring var obehövlig.

Det blev till slut en fix idé hos Napoleonson, att han skulle försäkra Bergmans borduppsats. Han pratade och övertalade, men det hjälpte inte, han tiggde och bad, men Bergman var hård som sten, han hotade, men Bergman var inte rädd, och till slut tillgrip han den förtvivalade utvägen att bjuda på middagar. Bergman tog gärna emot, men försäkra sin borduppsats ville han inte.

Till slut, efter flera nätters grubblande, fattade Napoleonson ett beslut. Han skulle stjäla borduppsatsen. Se'n skulle Bergman få klart för sig hur nödvändigt det var att försäkra sitt lösöre.

Natten därpå vid fyratiden, när fru Bergman satt uppe med eldgaffeln över knäna och väntade på sin man, som gått ut en liten stund på kvällen med en affärsvän, hörde hon ett lätt buller i matsalen.

"Nu kommer det svinet äntligen", tänkte hon, och gjorde sig klar till aktion.

Hon väntade en stund på, att den älskade maken skulle stiga in i sängkammaren, men han kom inte. I stället hördes ett metalliskt ljud från matsalen.

"Vad i Herrans namn har karlen nu för sig", tänkte fru Bergman. "Han måste vara mer än vanligt full i natt."

Med det smög hon ljudlöst ut ur sängkammaren och kikade in i matsalen. Vad hon där såg skulle kommit ett vanligt fruntimmers blod att frysa. Framför byffén stod en karl med mask för ansiktet, och plockade vid skenet av en ficklampa ned hennes bästa bordsilver i en handväska.

Fru Bergman var inget vanligt fruntimmer. Hon var inte rädd för råttor och tittade aldrig under sängen. Annars ha ju fruntimmer i regel en viss respekt för nästan allting utom sin man. Fru Bergman smög emellertid smidigt fram mot inbrottstjuven och när hon kom tillräckligt nära dammade hon till med eldgaffeln, varefter hon rusade till ljusknappen och tände.

Tjuven vacklade vid slaget, sjönk på knä, och hade nog svimmat, om inte fru Bergman väckt hans domnande livsandar med ytterligare ett par bastanta appliceringar av eldgaffeln utefter mannens rygg.

"Stopp, stopp, fru Bergman!" kved mannen matt. "Jag är ingen tjuv, jag är Bergmans gamle gode vän Napoleonson, som bara ville skoja med Bergman."

"Försök inte, usling!" svarade fru Bergman energiskt. "Gå framför mig, annars krossar jag skallen på er."

"Men snälla fru Bergman, det är sant som jag säger. Ser jag ut som en bov?" Och han tog av masken.

Fru Bergman granskade hans ansikte.

"Jag har läst, att de farligaste bovarna alltid se ut som riktigt beskedliga få i ansiktet", sade hon misstroget. "Ni är nog en mycket farlig bov. Gå före!"

"Men lilla, rara fru Bergman..."

"Våga inte kalla mig så, skurk!"

"Men..."

"Tyst, och gå före, annars så...!"

Den stackars Napoleonson hade ingenting annat att göra än att gå före efter fruns anvisningar in i sängkammaren och vidare in i en garderob, som omsorgsfullt låstes.

"Nu står ni där, förstår ni, och håller er lugn, medan jag ringer efter polisen", sade fru Bergman morskt när hon låst dörren. "Ni skall få se, att ni får livstids straffarbete för det här", tillade hon oppmuntrande efter någon eftertanke.

"Nej, vad ni gör, så ring inte efter polisen", bad Napoleonson med ömklig röst inifrån garderoben. "Låt mig i Herrans namn först tala med min gamle vän Bergman."

"Det nötet är ute och suddar, i stället för att hålla sig hemma och skydda sin värnlösa hustru för tjuvar och banditer. Men han skall få se på annat."

"Förtjusande fru Bergman", tiggde Napoleonson. "Ring då inte på polisen förrän han kommer. Det är riktigt sant att jag inte är någon tjuv, utan en god vän till Bergman, och agent för stödförsäkringsbolaget Inbrott, som tänkte ta bordsilvret och lämna igen det i morron, bara för att han skulle få se hur nödvändigt det är att ta en stödförsäkring."

"Men först sa ni, att ni gjorde det för att skoja med honom", invände fru Bergman.

"Ja, se det var i hastigheten, jag hade inte tid att förklara mig."

"Jag har beslagit er med tvetalan. Det hoppas jag skall skärpa straffet", sade fru Bergman. "Men det där om att ni är god vän med min man är nog sant, han är ju bekant med alla möjliga ruskiga individer. Jag skall emellertid låta honom få titta på er innan jag ringer på polisen. Ni är ju i gott förvar där ni står."

Strax efter fem steg Bergman, lindrigt stagad och med skorna i handen in i sängkammaren, och fru Bergman störtade emot honom. Han undvek henne emellertid behändigt, och ämnade just förskansa sig bakom en stol när han hörde ett ljud från garderoben.

Med tre fasta steg var han vid dörren, slängde upp den och stod lamslagen. Innanför såg han sin vän Napoleonsons vanställda drag.

"Nu förstår jag, varför du varit så enveten med mig på sista tiden, ditt svinansikte", röt Bergman och gav Napoleonson en smocka, som förändrade hela hans ansiktstyp.

"Låt mig förklara, Berg...."

"Jaså, du svarar också, ditt vidriga kadaver." Och så fick Napoleonson en smocka till.

"Det är rätt, Manfred! Klå den uslingen!" ropade fru Bergman gillande, och detta fäste Bergmans uppmärksamhet på henne.

"Ha! Eländiga!" röt han.—Han läste tjugufemöresböcker, och visste, att interjektionen "Ha" med fördel användes vid dylika tillfällen. "Nu har jag avslöjat dig. På knä, och bed din vanärade make att han skonar ditt värdelösa liv."

"Men käre Manfred...."

"Kalla mig inte 'käre Manfred', otrogna kvinna! Ha! Här skall flyta blod!"

I verkligheten flöt där redan blod, för Napoleonsons näsa var nästan krossad.

"Han bröt sig in, Manfred, för att stjäla bordsilvret, och ..."

"*Lögnerska!*" vrålade Bergman med kursivstil. "Bröt han sig in i sängkammargarderoben? Vill du påstå det? Trodde han att bordsilvret fanns där? Va? Vem låste om honom? Svara, eller jag dödar dig."

Och han gav Napoleonson, som höll på att hämta sig, en smocka till.

"Jo, det gick till så här. Han...."

"Tyst! Jag vill inte höra dina lögner. Jag stackars bedragne make! På knä! *På knä!* Ha!"

Sakta snyftande gjorde fru Bergman min av att sjunka på knä vid sin makes fötter, men kommen knappast halvvägs tvärstannade hon med sina brinnande blickar fixerade på hans rockuppslag. Med ett hastigt grepp tog hon tag i det, och höll upp ett ljust hårstrå under Bergmans näsa.

"Manfred, var har det här hårstrået kommit ifrån", frågade hon skarpt.

"Var har du varit?"

Den vrede hämnaren blev ögonblickligen spak.

"Det ... det ... är ingenting, Gudrun lilla. Jag vet inte alls hur det kommit på min rock, lilla älskade Gudrun", sade han milt men besvärat.

"*Du vet det, Manfred!*" sade fru Bergman olycksbådande. "Det är alldeles guldgult, och du vet, att jag varit brunett ända se'n september förra året."

"Men, lilla, snälla, rara, söta, himmelska, förtjusande, älskade Gudrun, jag...."

Mer hörde inte Napoleonson, för just då smet han stillsamt och diskret.

Han har aldrig mera sökt försäkra Bergmans bordsilver. Han anser att det är onödigt så länge frun finns i huset.

DEN GAMLE KAMRERNS JULAFTON

Den gamle kamrern lade ned jultidningen, där han nyss läst den sedvanliga vackra och som varnande exempel särdeles lämpliga berättelsen om den ensamme gamle kamrerns ensliga jul, och såg ut genom fönstret. Där ute föll snön sakta i stora flingor, som den så ofta gör om julaftonen i berättelser, men så sällan i verkligheten, gaslyktorna voro redan tända, fastän klockan var bara fyra, en tät ström av förnöjda människor drog förbi, och de framilande slädarnas bjällror pinglade melodiskt.

Den gamle kamrern tänkte. Hur likt hans öde var inte dens, som han nyss läst om i jultidningen. Alltid ensam och övergiven, övergiven till och med en sådan kväll som denna, då alla människor, glada och leende, samlades kring sina festligt smyckade julgranar. Den gamle kamrern blev fuktig i ögonen, och han kom ihåg sin syster Beata, som han inte besökt på femton år.

"Om jag skulle hälsa på hos henne i kväll", sade han tankfullt till sig själv. "Det kanske skulle vara trevligt för ombytes skull. Så får jag väl köpa några presenter till hennes ungar, jag tycker mig minnas, att hon har en hel del."

Gamle kamrern stoppade på sig några tior, tog på päls och cylinder och stod just i begrepp att gå, när Augusta, hans mångåriga hushållerska, observerade tilltaget.

"Vart i herrans namn skall kamrern hän mitt på själva julafton?"

"Vart jag skall hän? Skulle det angå henne?" morrade kamrern. "Jag skall gå till syster min och fira jul. Missunnar hon mig det, kanske, när det inte är jul oftare än en gång om året."

"Det var då det galnaste jag hört", skrek Augusta. "Skall inte kamrern sitta hemma och dricka toddy som vanligt?"

"Tyst, människa", kommenderade gamle kamrern. "Jag gör hur fanken jag vill. Så hon vet det."

Med det slängde kamrern igen tamburdörren och gick muttrande nedför trapporna. Augustas uppträdande hade rufsats till hans förut så goda humör, och julaftonstämningen på gatorna gjorde inte samma intryck på honom på nära håll som uppifrån fönstret.

Han nådde emellertid en galanteriaffär och lät strömmen föra sig in.

"Ge mig något, som passar för ett medelålders fruntimmer", befalldes han ett biträde och intog en avvaktande hållning.

"Ja—hm—hurdan är fruntimret i övrigt?" frågade den unga damen, som tydligen inte var situationen fullt vuxen.

"Ful som stryk, ilsken, omgift och vill låtsas vara yngre än hon är", svarade kamrern irriterad.

"Min herre vet inte ungefär vad som skulle passa?" fortsatte biträdet sin interpellation.

"Hur i helsicke skall jag kunna veta vad ni har på lager?" fråste kamrern, vars blod nu började komma i svallning. "Slå in något för ett medelålders fruntimmer, vadsomhelst, hör ni *vadsomhelst*. Men kvickt skall det gå. Jag ämnar inte förnöta hela min nådatid här."

Två minuter senare tågade kamrern ut ur butiken bärande ett stort paket, om vars innehåll han inte hade den blekaste aning. Han styrde kosan till en leksaksaffär, där han beställde ett stort sortiment leksaker för alla åldrar, med tanke på svågern besökte han en herrekipering och avslutade det hela med att i ett parfymeri köpa med en ask, innehållande en ådekolångsflaska och två opoponaxtvålar, avsedd för svågerfamiljens piga.

Men det skulle han aldrig ha gjort. Han hade nämligen under dessa butiksbesök hunnit bli överlastad med paket. Under armarna hade han stora buntar, och uppefter dem hängde paket vid paket, i vänstra handen bar han en medelstor gunghäst och den högras alla fingrar voro betäckta med snören, i vilka

hängde paket. När han kom in i parfymebutiken var endast yttersta spetsen av högra lillfingret ledigt, och där hängde expediten pigans opoponaxtvålar.

Men de hängde inte säkert. Genast när den gamle kamrern kom ut i folkträngseln blev han medveten om en känsla av otrygghet, vilken ökades när paketsnöret lugnt och målmedvetet gled en millimeter nedåt lillfingerspetsen. Kamrern ledade på lillfingret i hopp att snöret skulle glida uppåt igen, men missräknade sig totalt. Snöret tog endast tillfället i akt att åka ytterligare en millimeter ned. Kamrern fortsatte framåt, men vid varje steg kände han, hur det oundvikliga närmade sig alltmer.

Sakta, oändligt sakta, men även oändligt säkert gled snöret utför fingertoppen tills det slutligen nådde spetsen. Då gled det över, och paketet föll tyst och stilla ned på den vita snön.

Den gamle kamrern stod där hjälplös, med händerna och armarna fulla kunde han inte göra mera än kasta förebrående blickar på paketet, vilket dock icke tycktes i minsta mån inverka på detta.

I detta ögonblick anlände en minderårig träskolasse till valplatsen, såg den överlastade kamrern och det ensamma paketet och fattade genast icke blott situationen, utan även paketet samt ett fast beslut att snarast möjligt förändra sitt geografiska läge. Då släppte kamrern hela bördan, så att alla paketen ströddes över trottoaren, grep tag i pojken, ryckte från honom paketet och gav honom ett par hurrillar med det, så att ådekolångsflaskan krossades och spred sitt doftande innehåll över kamrerns rena manschetter.

Sedan gällde det att bli lastad med de andra paketen igen, men detta mötte hart när oöverbärliga svårigheter. Tre, fyra paket gick väl an att få fatt i, men sedan började det att bli krångligt. När han tog upp ett, föll genast ett annat i gatan, och den gamle kamrern svor, svettades och blev så småningom himla ilsken på allt vad jul, julklappar och julbesök hette. Den omständigheten, att en liten, men livligt intresserad åhörarskara samlades omkring honom och genom uppmuntrande tillrop sökte underlätta hans arbete, bidrog inte särdeles till att göra humöret mildare, och när slutligen en äldre, distingerad dam stannade, såg på honom och smålog, brast kamrerns tålmod.

"Vad flinar hon åt, gamla habba", röt han till åhörarnas förtjusning, och grep ett paket på måfå. "Ta det här! *Ta det*, människa. Hör hon inte vad jag säger, sabla markatta?"

"Och här", han grep en yngling i rockkragen och slängde ett paket mitt i flinten på honom. "Här får han julklapp, snorhyvel—och här har hon, sakramenskade satkåring—och här har han, fähund—ta emot, fördömda knölföda—se här—och här—och här—"

På en halv minut voro kamrerns julklappspaket på detta originella sätt utdelade bland de kringstående, och med händerna i pälsfickorna, befriad från sin börda, begav han sig på hemväg.

En traditionell julaftonskamrer skulle nu ha känt sig varm om hjärtat vid tanken på de många människor han gjort glada, men vår kamrer var inte traditionell. Han var bara arg som ett bi, så arg, att han för första gången på tjugu år *sprang* uppför sina trappor.

Uppkommen låste han upp sin tamburdörr, steg in i sin våning, samlade sina lungors fulla kraft och röt:

"Augusta! *Augusta!* Hör hon då inte, människa? *Augusta!* Sätt på toddyvattnet!"

PENGAR

Jag var helt nyss i utlandet för att kasta ett öga på kriget och kan hälsa så mycket från Karlson. Han bor ju för närvarande i utlandet och det är klart att jag hälsade på honom när jag i alla fall var där.

Egentligen skulle Karlson varit i London, och jag väntade att han skulle ha varit nere vid stationen och mött när jag kom. Men ingen Karlson var nere. Och ingen annan heller.

Jo, en hel del andra personer voro ju nere, för all del, om jag skall säga som sanningen är. Hela Kings Cross var full av folk, och gatan där utanför av caber och automobiler och omnibusar, vilka senare omsorgsfullt dolts under några miljoner reklamskyltar, men ingen tycktes ägna någon egentlig uppmärksamhet åt min person. Om man undantar sjutton bärare som slogos om min kappsäck och trettio två droskkuskar som energiskt visslade och vinkade åt mig.

Jag blev ganska betydligt sårad över denna brist på uppmärksamhet från min vän Karlsons sida och satte mig rätt surmulet i en drovka för att köra till ett hotell, som jag kände till, och som låg cirka fem minuters promenad från stationen.

Det tog kusken tjugominuter att köra dit, men så hade jag också sett en ganska betydande bit av London under färden. Det enda jag hade att anmärka mot färden var, att han körde runt det sista kvarteret tre gånger. Sju shillings var det billiga pris han begärde för åkningen, varför jag vinkade till mig polismannen som stod i hörnet och frågade vad taxan var från Kings Cross.

"Tio pence, sir!" svarade bobbyn, och kusken mottog utan ett ord, men med en blick, en shilling. Så länge polisen var inom hörhåll, fortfor kusken att tuga, men när denne väl kom undan, höll han en halvtimme på andra sidan av gatan för att vakta ut mig, medan han för de förbipasserande oförbehållsamt yttrade sina åsikter om utlänningarna i allmänhet och mig i synnerhet, med inflickande av några ord om mina förfäder och eventuella efterkommande.

Längre fram på dagen sökte jag Karlson på den adress där han borde bo, men fann att han lämnat London. Var han var visste ingen, men han hade kvarlämnat tre trasiga skjortor, en äldre hatt och ett sympatiskt minne.

Sorgsen för jag vidare för att söka en annan vän jag hade i London, en tidningskorrespondent från Göteborg, men den dagen fick jag intet, ty även han hade skuddat metropolens stoft från sina fötter.

"Ack", sade hans värdinna. "Han gick här hela dagarna och gjorde ingenting. Skrev gjorde han aldrig utom när han kvitterade ut remissorna från sin tidning. Men så kom kriget, och då fick han så mycket att skriva om att han började frukta för att behöva överanstränga sig, och därför reste han hem. För övrigt", fortsatte hon med stolthet i rösten, "var han tvungen att resa, för han var major i svenska arméns reserv och måste inställa sig. Tänk, major vid hans ålder!"

Jag uttalade min oförställda beundran för detta snabba avancemang, ty jag minns ganska tydligt hur min vän för sex år sedan kasserades vid beväringensinskrivningen.

Därifrån for jag till legationen för att höra mig för om Karlson. Jag fick träffa envoyén själv, och han mottog mig med diplomatens vanliga förbindlighet. Men när han fick höra att jag var god vän med den celebre Karlson blev han nästan ödmjuk, bad mig sitta i sin egen stol, bjöd på en havanna och frågade om jag ville ha en whisky och soda. Detta senare blev jag dock tvungen att avböja, dels därför att jag av princip aldrig dricker något på förmiddagen, dels därför att jag alldeles nyss läskat mig med en whisky och soda.

Karlsons adress kände han. Han kunde den utantill, fastän den var rätt invecklad, och skrev upp den på ett papper åt mig.

"Det är ett gott stycke från London", sade han. "Ett par timmars järnvägsresa."

"Då bryr jag mig inte om att fara", sade jag. "Han var ju inte och mötte mig vid stationen."

"Han fick nog aldrig ert meddelande om att ni skulle komma", sade excellensen. "Han ligger ju vid havet och sköter sin hälsa."

"Badar han havsbad?" frågade jag med intresse.

"Ja visst."

"Då reser jag", svarade jag. "Nöjet att få se Karlsons slanka tangofigur i en baddräkt uppväger fullt resans obehag." Han väger 110 kg. Och jag reste.

Karlson var nära att svimma av överraskning när jag ett par tre timmar senare steg in i hans rum, och fru Karlson störtade, med ett dämpat skrik av glädje, i min famn. Det var mycket angenämt.

Hennes man grep med entusiasm mina båda händer och tryckte dem kraftigt, och mina ögon tårades, dels av rörelse över detta hjärtliga välkomnande, dels därför att Karlson är ganska stark.

"Välkommen, välkommen, gamle barndomsvän", ropade Karlson. "Detta är alltså anledningen till att remissan inte kom. Du kommer med pengar, min käre, käre bror!"

"Nej", svarade jag. "Jag haver inga pekunier med åt dig."

"Ha, ha, ha!" svarade Karlson. "Tror du inte jag ser hur din högra rockficka tynges ned av gyllene soveregner, som du längtar att ösa i min hand."

"Karlson!" svarade jag. "Det är icke guld, som tynger ned fickan. Det är en liten browning, vilken som

bekant är ett bland de viktigaste föremålen i en krigskorrespondents utrustning. Jag har inga pengar åt dig."

Karlson måste ha förstått att jag talade allvar, ty han släppte genast mina händer och fru Karlson slet sig med ett nytt och mindre dämpat skrik åter ur min famn.

"Vad fadren har du då här att göra?" frågade Karlson ilsket.

"Jag är ute och tittar på kriget", svarade jag. "Och jag vill bara hälsa på en gammal bekant."

"Hälsa på!" svarade Karlson hånfullt. "Hälsa på en man, som bara har sju och en halv pence samt en svensk femöring mellan sig och svälten. En man som inte betalt sin inackordering på en vecka, som hotellbetjänten upphört att kalla 'sir', som understäderskan betraktar som en jämlike och sökt bjuda på biograf, och som värdinnan aldrig låtsas se utom när han kommer ned för att äta, då hon spanner ögonen i honom och räknar varenda bit. Och så kommer en så'n där åsna hit, utan att ha pengar med sig. Det skulle roa mig att veta vem som är dum nog att skicka ett så'nt kräk utomlands, en så'n...."

"Jag skulle möjligen kunna undvara en fempundare", svarade jag enkelt.

Karlsons ansikte förklarades plötsligt av ett himmelskt leende och han grep åter mina händer.

"Käre vän", sade han. "Är det inte det jag alltid har sagt, att du är en hedersman, en präktig ung man, som kommer att gå långt här i världen. Var har du de där fem punden?"

Fem gyllene sovereigns försvunno i Karlsons hand, och ögonblicket därefter försvann Karlson genom dörren. När han återkom öppnades dörren av den djupt bugande hotellbetjänten som sade:

"Varsågod, sir, och stig in, sir, om ni behagar, sir!"

Och i bakgrunden syntes den vänliga hotellvärdinnan som nickade och smålog åt oss alla tre. Mest åt mig!

Tre veckor senare träffade jag åter Karlson. Jag kom från krigsskådeplatsen, och mina pund hade rullat på ett betänkligt sätt. Nu hade jag bara två kvar, och biljetten till Sverige kostade sex. Och jag måste hem ett slag innan jag fortsatte med min välsignelsebringande verksamhet som korrespondent.

När mitt bleka men vackra ansikte blygt stacks in genom dörrspringan till Karlsons hotellrum, satt Karlson med fötterna på bordet och en tjock cigarr i mungipan.

"Nej, se, tjänare, är det du igen!" sade han. "Det var ett sabla rännande, men stig in i alla fall, och tag en havanna."

Jag steg tveksamt in, tog en havanna, hostade försagt och sade:

"Det är svåra tider vi leva i!"

"Kan inte säga det", svarade Karlson.

"Jo", opponerade jag mig. "De äro jädriga! Och jag har kommit hit för att tala med dig om en—hm—ganska pinsam sak. Jag är strax pank!"

"Beklagar!" sade Karlson utan vidare medlidande i rösten.

"Nu vet jag visserligen att din egen ställning är förtvivlad men, bli inte ond, kära Karlson, skulle du möjligen, jag säger *möjligen*, utan obehag för dig själv kunna undvara ett eller annat av de där punden, som du fick av mig för tre veckor sedan. Jag skall nämligen hem, och fastän jag är en utmärkt simmare, en av de bästa jag känner, så vill jag inte gärna simma över Nordsjön. Där är så mycket minor, you know."

"Är min ställning förtvivlad?" sade Karlson.

"Ja", sade jag. "Jag vet ju...."

"Du är en rätt taktlös gynnare", svarade Karlson vänligt. "Men naturligtvis kan du få tillbaka de där lumpna fem punden, som du tvingade på mig."

Han drog upp en näve guldmynt ur byxfickan.

"Vill du ha mer så går det an", sade han. "Du är visserligen litet dum och kommer med rätt egendomliga påståenden, men du är i alla fall ett beskedligt få och jag är inte arg på dig. Här är guld om du vill ha det, och vill du ha sedlar så ligger det en hop fempundare i papperskorgen. Jag har inte

räknat dem, men du kan ta vad du behöver."

"Förlåt", sade jag blygt. "Du har inte möjligen fått remissa sedan jag var här sist?"

Han tog ned fötterna från bordet.

"Naturligtvis har jag fått remissa! Varför skulle jag inte få det. Kan du säga mig någon anledning i hela vida världen till att jag inte skulle få remissa?"

Men det kunde jag inte. Såvida inte världskriget....

POLLY

"Det har varit en karl här med en låda och ett brev till redaktören", sade pigan när hon väckte mig på morgonen. "Här är brevet, lådan har jag ställt i skrivrummet. Det är ett hänglås för'na, och ho' är väldigt tung. Jag undrar vad det kan vara i'na!"

"Det skall Amanda inte lägga sig i", sade jag, och bröt brevet. "Här är nyckeln, ser jag. Tag den och sätt den i låset, så att jag vet var jag har den."

Pigan försvann med nyckeln, och jag läste:

"Käre vän!

Jag sänder dig härmed en låda, innehållande en boaorm, som du för gammal vänskaps skull skall förvara åt mig ett par da'r. Jag har fått den från Hagenbeck i Hamburg, som jag är agent för, och en menageriägare i Uddevalla skall ha den. Han skulle hämta den hos dig i stället, för jag måste resa till Härnösand och sälja ett par svarta pantrar och ett näbbdjur till ett tivoli där. Du får inget besvär alls med ormen och behöver inte ge den någon mat. Den äter nämligen endast var sjätte månad. Den heter Polly och är mycket snäll och tillgiven.

Sanne vännen *Alfred*."

Det var ett rätt överraskande brev, men jag hann inte fundera så mycket över det, ty i detsamma ljud ett skri från pigan inne i skrivrummet. Ett skri, som inte bara gick genom märg och ben, utan även genom brandmuren till Olssons, som genast, sin vana trogna, knackade i väggen.

Med den kännedom om pigors nyfikenhet i allmänhet och Amandas i synnerhet, som jag äger, insåg jag genast vad som hänt och störtade i två språng ur sängen och upp på klädsåpet. Jag visste aldrig att jag var så vig.

I detsamma gled Polly tyst och stillsamt in genom dörren. Hon såg litet förvånad ut över att finna mig där uppe, men viftade vänligt på stjärten och kom efter. Hon hade mycket lätt för att klättra.

När hennes huvud kom i jämnhöjd med skåpets övre kant hoppade jag dödsföraktande ned från min höga ställning, och fastän jag vrickade två tår stannade jag inte ett ögonblick utan flög mot dörren. Polly smålog och slog lekfullt sin stjärt om mitt vänstra smalben. Så kom hon ned för att stifta närmare bekantskap.

Jag har aldrig varit särdeles förtjust i ormar, men jag bemötte henne i alla fall med vänlighet, och smekte henne utefter ryggen så långt jag nådde och kliade henne under hakan. Hon uppfattade vänligheten på det rätta sättet, och lindade sig flera varv omkring mig för att visa hur fäst hon var vid mig. Och medan hon vänligt slickade mig i ansiktet smekte hon mig ömt med stjärten.

Medan vi voro i denna vackra ställning anlände min värdinna, som hört den vettskrämda pigan tala om att jag hade en stor orm inne hos mig och ville ha reda på vad jag nu hade hittat på igen. Polly lindade ögonblickligen upp sig och kom emot henne.

Värdinnan gav till vrål, som kom Olssons att banka ilsknare än vanligt, och försökte smita, men det lyckades inte. Polly tog henne tvärt om livet, placerade henne i ett hörn och började så smått kurtisera henne. Jag undrar om inte Alfred gjort ett misstag när han trodde att det var en hona.

Fruentimmer ha mycket svårt att finna sig i litet ovana situationer, det förstod jag när jag såg värdinnan. Hon tycktes nämligen inte fatta att Polly var mycket snäll, utan satt likblek i sitt hörn och

tjöt tills Polly stoppade sin stjärtspets i hennes mun som en munkavle. Jag antar att skriket tog på Pollys nerver.

Jag begagnade tillfället att kläda mig, medan jag förgäves sökte lugna värdinnan med upplysningen att Polly inte åt mer än en gång var sjätte månad. När jag fått på mig kläderna, antog jag min allra oskyldigaste uppsyn och närmade mig dörren. Polly märkte inte avsikten förrän det var för sent, så att jag hann smita ut och stänga. Men jag fick ju slå igen dörren mitt i ansiktet på henne. Så tog jag rock och hatt och gick för att telegrafera till Uddevalla.

Polly väntade mig utanför porten. Hon hade krupit ut genom ventilen och klättrat ned för stuprännan. Nu dansade hon omkring mig och viftade på stjärten och var tydligen mycket glad över att ha fått fatt på mig igen. Alfred hade rätt. Hon var verkligen tillgiven.

Det blev rätt folktomt på gatan, där jag gick fram med Polly ringlande bakom mig; men på ett respektfullt avstånd följde en alltmer tätande folkmassa. Så syntes en pickelhuva lösgöra sig ur massan och en poliskonstapel närmade sig hotfullt om än något tveksamt.

"Vad är det?" frågade han och pekade på Polly från tio meters avstånd.

"Det är en boaorm", upplyste jag.

"Är det herrns orm?" frågade han vidare.

"Nej!" svarade jag sanningsenligt. "Det är Alfreds orm."

"Vem fan är Alfred?" frågade konstapeln rätt.

"Alfred är min gode vän", svarade jag. "Och han är bortrest."

"Ormen får emellertid inte gå här på gatan", sade han. "Hör herrn det?"

"Det hör jag", sade jag. "Men jag är inte fullt säker på att Polly uppfattar innebörden."

"Det blir herrns sak att ta bort ormen", sade han. "Det är ju herrns orm."

"Nej", svarade jag, "det är Alfreds."

"Det syns ju tydligt att det är herrns orm, han följer ju efter herrn."

"Det gör ni också", svarade jag stillsamt. "Men om inte ormen får gå här, så står det ju er fritt att häkta honom."

"Nej, men jag skulle ha lust att häkta er", sade konstapeln.

"Gör det", svarade jag och stannade.

Polly slingrade sig genast uppefter mig och lade sin kind mot min. Sägna vad man vill, det var ett tillgivet djur.

Konstapeln tittade på oss ett ögonblick, se'n vände han och gick. Jag fortsatte också min väg och Polly gled genast ned från min axel och följde mig som förut.

Ett stycke framför oss på gatan gick en dam ledande en liten hund. Hon gick och anade inte att vi voro bakom. Polly blev plötsligt intresserad och kilade fram, och innan den lille hunden hann säga ett ljud hade hon sväljt honom med hull och hår. Det var tydligen just då sex månader sedan hon ätit frukost.

Men Polly var ett väluppfostat djur, och när hon märkte att damen fortfarande höll fast i den andra ändan av kopplet var hon för artig att rycka sig lös, utan följde snällt efter i den lilla hundens ställe. Det såg riktigt rart ut.

Efter en stund vände sig damen om för att titta efter sin lilla vov-vov, men fick syn på Polly i stället. Jag skulle gärna ha velat säga ett par ord till förklaring, men tyvärr fick jag inte tillfälle till det. Damen svimmade allt för hastigt.

Då tog jag Polly i kopplet och ledde henne i väg. Det var nästan trevligare så än att ha henne ringlande lös och ledig bakom mig. Hon ledsnade emellertid snart att gå i band, och för att undvika detta sväljde hon kopplet undan för undan, så att jag till slut var tvungen att släppa för att inte själv bli svalt. I glädjen över sin nyvunna frihet uppfann hon en ny lek. Hon slank in genom en stupränna och följde den upp på taket, gled så utmed takrännan till nästa stupränna, och åkte nedför den som en oljad blix. Detta upprepade hon flera gånger och fann det tydligen mycket roande.

Men när Polly en gång kom ned från en av dessa utflykter kom en ångvält framåt gatan, som höll på att läggas om. Polly hade aldrig sett en ångvält förr, och började i sitt oförstånd klättra uppför dess framsida för att hälsa på den vettskrämda föraren. Just som hennes huvud nådde honom och han med vansinne i blicken hoppade ur, råkade hennes stjärtspets fastna under vältens framhjul. Nu följde några tragiska ögonblick. Välten skred sin jämna gång framåt, och Polly drogs obevekligt under den, hela tiden kastande förtvivalade blickar på mig. Men jag kunde ingenting göra. Vad förmår en ensam människa mot en ångvält? Så försvann Polly under välten.

När jag återsåg henne var hon platt som ett bräde och oupplösligt förenad med makadamen.

Det var det sista jag såg av Polly. Jag blandade mig nämligen diskret i folkmassan. Men jag sörjde henne verkligen uppriktigt. Hon var så tillgiven.

DEN TYSTLÅTNE

Främlingen kom in på baren genom hotellingången, nickade bekant åt bartendern och lade en femcentare på disken. Eddy, bartendern, nickade igen och ställde en flaska lemonad framför honom.

"Skall det bli barnkrubba här nu också?" frågade Bob Kelly spetsigt och mönstrade främlingen från topp till tå.

Denne, en smart och bleklad liten man, låtsades inte ha hört, utan slog lugnt upp sin lemonad, smakade på den, tog en pastilj ur fickan och stoppade den i munnen.

Bob smålog. Bartendern smålog också, men inte mot Bob.

"Tattale liten", sade Bob. "Han har fått ont i halsen och har inte sin mamma här, som kan se till honom. Men han tar sin medicin ordentligt själv."

"Låt pojken vara", sade Iwar Hanson. "Han gör dig ju intet för när."

"Håll käften", svarade Bob. "Du är inte tilltalad. Jag ska inte röra honom förresten, han är så liten och klen. Men han är rädd, den tusan, och vågar inte svara ett ord eller ens titta på mig. Visade han åtminstone, att det fanns ruter i honom, så skulle jag bjuda på whisky."

Främlingen stod fortfarande oberörd. Smakade på sin lemonad, smålog åt Eddy och tog upp en tidning ur fickan.

Då blev Bob litet smått förbaskad.

"Hör du, du, du!" sade han till främlingen. "Tror du, att du är något slags europeisk prins eller så, som inte kan se en vanlig enkel amerikansk medborgare?"

Främlingen vände bladet i tidningen och började läsa fotbollsnotiserna. Bob Kelly låtsades han inte om.

"Hör du, Bob", sade Eddy, bartendern. "Nu kan det vara nog med det där. Om en person, som till och med bor här på hotellet, vill gå in till den här baren och dricka vatten eller va tusan som helst, och läsa sin tidning i ro och fred, utan att tala med en så'n där skrävlande, tjock drulle som du, så har han rätt till det, och hör se'n. Du äger inte hotellet."

"Lägg dig inte i det här, annars skall jag ändra om dig i ansiktet", svarade Bob. "Karlen skall säga goddag, eller titta på mig, se'n skall jag inte bry mig om'en. Men jag går aldrig in på, att han står så där och låtsas som om jag, Bob Kelly, inte existerade."

Eddy log.

"Du skulle aldrig våga vara så uppkäftig om inte karlen vore så mycket mindre än du", sade han. "Du är sex fot och tre tum lång, och väger över tvåhundra pund, och den där ynglingen väger säkert inte mera än etthundratrettio. Mot en karl, som är större än du, skulle du försöka imitera en gentleman i uppförandet."

"Jag ger fanken i vad du säger", svarade Bob. "Nu är saken den, att karlen skall hälsa på mig."

Med det lyfte han sitt glas mot främlingen och sade skål. Främlingen såg honom inte.

Då lade Bob sin väldiga näve på främlingens axel.

För första gången såg främlingen upp från tidningen. Han tittade ett slag på Bob, smålog stillsamt, nickade och höjde sitt glas.

"Tror du att jag skålar i lemonad", röt Bob.

Främlingen svarade inte, men hans ansikte antog ett förvånat uttryck.

"Låt upp din trut, ditt lilla stinkdjur! Säg ett ord, annars slår jag huvet av skaftet för dig", vrålade Bob utom sig.

Främlingen svarade inte ett ljud, men lyfte åter sitt lemonadglas mot Bob. Bob slog till det, så det flög till andra ändan av krogen.

Då sträckte främlingen ut sin hand, tog Bobs ölglas och slog det, inklusive glas, i ansiktet på Bob.

Ja, se'n var saken klar.

"Inget slagsmål i lokalen", skrek Eddy. "Gå ut på bakgården om ni skall slåss."

"Slåss!" skrek Bob. "Nä, vi ska inte slåss. Jag ska bara piska upp den där gröngölingen, så att han lär sig att svara och vara hövlig en annan gång."

Vi gingo ut på bakgården allesammans. Våra sympatier voro ju med den lille, men etiketten hindrade ett ingripande. Och förresten tyckte vi ju litet var, att han åtminstone kunde ha sagt skål.

Bob röt och svor när han tog av sig rocken, men främlingen skalade av sig rock och väst utan ett ord. Våra anvisningar om bästa sättet att attackera brydde han sig inte om.

Så började leken.

Bob rusade fram och slog ett slag, som kunde ha fällt en tjur, men den lille flyttade sig ett par tum och slaget gick förbi. Så blixtrade den lilles vänstra ut och träffade Bob bakom örat. Bob raglade till, men rätades genast upp av en högerhand under hakan, för att en kvarts sekund senare vikas dubbel för en stöt i mellangärdet. Bob bölade och hans väldiga armar gingo som släggor i tomma luften, medan den lille dansade omkring honom och satte sina stötar tätt som en trumvirvel och med beundransvärd precision.

En minut av detta var allt vad Bob tålde. Sedan sjönk han ihop i en hög, vaggad till sömns av en stöt på sidan av underkäken.

Främlingen väntade precis tio sekunder på att Bob skulle resa sig, se'n tog han sina kläder och gick lugnt in i baren och upp för hotelltrappan.

När Bob vaknade, efter att ha fått en spann vatten över sig, stirrade han vilt omkring och sade:

"Var är han? Tag hit honom, så skall jag göra slarvsylta av honom."

Bartendern betraktade småleende Bobs väsentligt förändrade ansikte.

"Gå upp på hotellet", sade han. "Han bor där. Fråga efter dövstumme Kid Carrigan, den bästa lättviktsboxaren i Chicago."

Bob gick inte upp.

CYLINDERHATTEN

Karl Anton var mycket stolt när han stegade fram i solskenet på söndagsmorgonen för att hälsa på sin senaste fästmö, fröken Lydia Söderberg, ty han hade på sig en splitter ny ulster, skiftande mellan gult, brunt och grönt, och enligt Karl Antons åsikt av underbar skönhet, samt en cylinder, som glänste med bländande glans. Det var i synnerhet den senare som Karl Anton var stolt över, ty si det var hans allra första cylinder, och den tycktes honom vara oändligt mera glänsande än någon annan cylinder i och

utom kristendomen.

Han kände sig därför som en fullfjädrad hjärtekrossare när han steg innanför grinden till herr Söderbergs villa och tryckte på knappen. Hans hjärtas utkorade kom själv och öppnade, men i och med henne kom Karl Antons livs största överraskning, ty i stället för att bedårad störta i hans famn började hon fnittra.

"Gud, vad du ser lustig ut, Karl Anton. Hi-hi-hi! Har du gått genom sta'n så där? Hi-hi-hi!"

"Vad är det?" frågade Karl Anton ängsligt, och snurrade runt, i ett fruktlöst försök att se sig själv överallt på en gång. "Är det en fläck, eller vad?"

"Nej, men snälle Karl Anton", sade fröken Söderberg. "Begriper du inte, att du ser ut som en fågelskrämma. Hög hatt och ulster! Och en så'n ulster se'n."

"Det är en fin ulster", sade Karl Anton stött. "Den är köpt hos Union."

"Det kan hända, men den är gräsligt ful. Och så passar det inte alls med hög hatt till ulstern. Jag går inte ut och promenerar med dig, när du är klädd på det där viset. Beata kan springa hem till dig med ulstern och hämta din överrock i stället medan du stiger in och dricker kaffe."

Protester hjälpte inte. Karl Antons öde var beseglat, och han hade intet annat att göra än att överantvarada ulstern åt ensamjungfrun Beata, som genast gav sig i väg med den. Men innan Karl Anton lämnade från sig ulstern strök han kärleksfullt med hattborsten kring cylindern och hängde upp den.

Detta iakttogs av herr Söderberg junior, en förhoppningsfull och handlingskraftig ungdom om tolv år, och så snart fröken Lydia och Karl Anton försvunnit in i förmaket tog han ned hatten och grep borsten för att glänsa upp den litet.

I förmaket satt Karl Anton och Lydia, lyckliga och kärlekstörstande, men tyvärr genom närvaron av Lydias fader och moder hindrade att släcka sin törst. Samtalet flöt rätt trögt, ty gamle Söderberg ville tala om politik, fru Söderberg om pigor, Karl Anton om kärlek och Lydia om giftermål, och det var därför nästan välkommet när det stördes av ett hemskt jamande och skällande från tamburen. På ett ögonblick voro alla ute, och Karl Antons blod frös vid den syn, som mötte hans ögon. Alla de unga Söderbergarna stodo i en ring på alla fyra, tre av dem skällde och den fjärde jamade ömkligt. Mitt i ringen låg Karl Antons nya cylinder, borstad visserligen, men mot ludden, så att den i stället för slät och glänsande var luden och ruggig.

Han störtade fram och grep den, och ett enstämigt tjut höjdes från barnskaran.

"Han tar våran katt!" vrålade den minste, som jamat och därmed tydligen avsett att sufflera hatten.

"O, låt dem ha den, Karl Anton!" bad fru Söderberg.

"Det kostar bara femti öre att låta borsta den", påpekade herr Söderberg.

"Och dom har så roligt!" sade Lydia.

Men Karl Anton var obeveklig. Han borstade nödtorftigt hatten och hängde upp den igen.

"Du är bestämt ingen barnvän, Karl Anton!" sade Lydia fundersamt när de gingo in igen.

"Eller kanske femtiöringen...." sade herr Söderberg insinuant.

"Att inte tåla barn är ett bevis på dåligt hjärta!" sade fru Söderberg, och sjönk ned i schaggsoffan.

Det blev ingen riktig fart i samtalet, och Lydias blickar innehöllo mera missnöje än ömhet. Men ute i tamburen var det dödstyst. Minut efter minut gick, men inte ett ljud hördes.

"Det måste väl inte ha hänt barnen något", sade fru Söderberg ängsligt efter fem minuter och gick ut. Karl Anton följde med, i sitt stilla sinne önskande att det hänt dem ganska mycket.

Men det hade det inte.

Tre av dem sutto i en ring på golvet, mitt i ringen stod Karl Antons hatt upp och nedvänd, och på den hade Söderbergs minsta placerats i sittande ställning. Och inte nog med att hatten under hans tyngd antagit en dragspelsbälgs form, utan barnet, som bara var två år, hade missuppfattat situationen, och Karl Antons luktsinne sade honom att hatten var i grund förstörd.

Med två steg var han framme vid gruppen, grep Söderbergs minsta vid öronen och lyfte honom av

hatten. Söderberg junior grep ögonblickligen hatten och störtade på dörren, men icke snabbt nog att undgå att få sin hastighet väsentligt ökad av en kraftig spark från Karl Anton.

"Barnplågåre!" skrek fru Söderberg och rusade mot Karl Anton.

"Mördare!" röt herr Söderberg och följde exemplet.

"Hjärtlöse niding!" snyftade Lydia och pekade på dörren.

Men Karl Anton var situationen vuxen. Han slängde ungen i fru Söderbergs, en knytnäve i herr Söderbergs, och tilltalsordet "markatta" i Lydias ansikte, grep på måfå en rock och en sportmössa och rusade ut. Att sportmössan tillhörde Söderberg junior och alltså endast täckte Karl Antons bara fläck i skallen, och att rocken var Lydias aftonkappa generade honom inte alls, han tog dem på sig ändå och gick sin väg.

På trädgårdsgången vid grinden stod hatten, och Karl Anton stannade ett ögonblick och betraktade vraket. Det såg hemskt ut, ludet, tillknycklat och på intet sätt liknande den eleganta hatt han haft med sig. Hans hjärtas bitterhet översvallade så att han tog sats och gav den en väldig spark.

Under de närmaste fem minuterna hoppade Karl Anton omkring på ett ben, inneslutande högra foten i ena handen, och familjen Söderberg med fastrar, mostrar, onklar, kusiner, sysslingar, bryllingar och övriga släktingar och vänner, samt även pigan, i de vildaste och mest ödsliga förbannelser.

Söderbergs förhoppningsfulle son hade nämligen ställt ett par tegelstenar i hatten.

PRISBOXNING

Jag har sett en hel del slagsmål i mina dar, både med och utan kniv, och även deltagit i inte så få. Jag har sett regelrätta boxningskamper mellan yrkesmän, svenska slagsmål med danska skallar, sett trettio franska stuveriarbetare slåss med en enda dylik, som vid likbesiktningen befanns ha fått sexton knivhugg i kroppen, varav framgår att fjorton av de andra ansågo kvällen förfelad; och en julafton råkat vara mellankommande part i ett slagsmål mellan civila och spårvägsmän efter en spårvägsolycka i Amerika, men undkom, som bekant, med livet.

Men när jag på Holborn i London fick se en jätteskylt med tillkännagivande om att Gunboat Smith och Young Ahearn skulle boxas om tio tusen pund blev jag i alla fall intresserad. Att se folk slåss för livet är en sak, men att se smockan utdelas för hundraåttotusen kronor hade dock mera intresse.

"Denna smocka måste jag se", tänkte jag, och gick till min vän Karlson i London.

"Skall vi gå och se på prisboxningen i kväll?" frågade jag. "Det blir nog intressant."

"Nej", svarade Karlson med en bestämdhet, som klädde honom. "Jag vill inte se ett så brutalt skådespel."

"Jag bjuder!" sade jag.

"Det var en annan sak", inföll Karlson hastigt. "Då kan jag ju lägga band på min avsky och följa med, eftersom jag ändå en gång väl skall se något dylikt elände."

Vi togo på aftonen Undergrunden till Shepherds Bush. Karlson var dyster. Hela hans inre uppreste sig mot att betrakta en prisboxning. Jag var också rätt dyster. Jag hade lovat betala biljetterna. Och på sistone hade jag funnit att dessa voro ganska dyra. Från 200 kronor nedåt.

"Vi ta väl en plats rätt långt borta", sade jag. "Så slipper du lida allt för mycket av det råa skådespelet."

"Nej", sade Karlson. "Vi ska sitta alldeles intill. Skall man se det, så skall man se det ordentligt, så att man slipper att göra om det."

"Hm, ja, javisst!" sade jag. "Men de där fina platserna gå nog åt tidigt. Femshillingsplatserna äro så många, så dessa kan man ju alltid få."

"Jag tänkte så jag också", sade Karlson. "Så jag har ringt och reserverat två fempundsplatser."

Fempundsplatser! Hundraåttio kronor, som jag skulle betala! Aldrig!

"Varför tog du inte tioguineaplatser?" frågade jag dock med vänlighet i rösten.

"Jag försökte", sade Karlson. "Men tråkigt nog var dom utsålda."

"Ädle vän!" sade jag tyst och började tänka, men det hjälpte inte. Det fordras en viss vana. Men när vi kommo till Stadion vid Shepherds Bush och nöden var som störst kom idén.

"Sablar!" skrek jag till och förde handen mot byxfickan. "Jag har glömt min portmonnä." (Jag förvarar alltid portmonnän i västfickan.)

"Det gör ingenting", sade Karlson älskvärt. "Jag har en hel del pengar på mig, så att jag kan lägga ut."

"Tack", sade jag. "Du får igen pengarna i morgon." Men i mitt stilla sinne tänkte jag: "Du får aldrig igen dem."

I detsamma kom jag att föra handen till västfickan, och det klack till i mig. Min portmonnä var borta. Jag hade verkligen glömt den på hotellet. Jag mindes mycket väl att jag lagt den ifrån mig på byrån i mitt rum och inte tagit den med mig. Min själ fylldes av salig glädje, men det varade inte länge.

"Jag såg att du glömde den, gamle vän, och stoppade den i fickan", sade nämligen Karlson och räckte ut sin hand, i vilken min portmonnä, stinn och späckad, vilade. "Det var de pengarna jag hade på mig."

Men jag fann mig.

"Jaså den", sade jag och stoppade den vårdslöst i fickan. "Tack skall du ha, men det var inte denna utan den andra jag menade. I den här är det bara några kopparslantar."

"Gamle skämtare", sade Karlson. "Det är fyrtyotre pund och tio shillings i den. Jag har räknat dem."

Stilla sörjande plockade jag vid biljettluckan upp mina tio pund och gick med Karlson in och satte mig, betydligt tyngre om hjärtat och lättare om pungen än förut.

Kampen började. Den var inte värd tio pund att se på, tyckte jag. Karlson däremot värmdes upp.

"Det är inte så illa som jag föreställt mig", sade han. "Jag håller fem pund på yankeen."

"Jag tycker det är bara strunt, se där. 'Kanonbåten' kan ju inte sätta in ett ordentligt slag. Det skulle ha varit jag. Nej, jag sätter tio pund på engelsmannen mot dina fem."

I detsamma fick Ahearn en uppercut så att huvudet höll på att trilla av skaftet.

"Bravo!" sade Karlson. "Jag trodde att det här skulle vara brutalt, men det är ju inte så farligt. Det är en manlig sport."

"Det är det", sade jag. "Men den är för rå för min kultiverade smak."

Boxarna dansade runt på segelduken, och för varje lyckat slag eller parad blev Karlson allt mera entusiastisk, och jag allt mera behärskad. Ty slagen voro i regel utdelade av yankeen.

"Jag borde ha boxats i mina yngre da'r", sade Karlson och kände på sina armmuskler. "Här finns förresten saker än."

"Jag *har* boxats", svarade jag. "Och jag ångrar djupt, att jag någonsin tog ett par vantar på. Jag skall aldrig göra så mer! Fast jag har nog haft nytta av det en eller annan gång."

Karlson kände på mina biceps.

"Ja", sade han. "Utan den konsten vet jag inte hur du skulle ha klarat dig. För min del, så får jag alltid vara i fred. Det syns på en karl när han har jättekrafter."

Strax därpå lyckades "Gunboat" placera en vänstersväng på Ahearns käkben, fullföljde med en höger hook till plexus solaris, och engelsmannen sjönk tyst och stilla ned för minst tio sekunder. Saken var klar.

Publiken tjöt. Karlson värst. Men medan publiken tjöt av raseri för att en utlänning vågat klå Ahearn, tjöt Karlson av diametralt motsatt anledning. Lyckligtvis uppfattade publiken icke Karlsons

opinionsyttring för vad den verkligen var, så att han kom levande ut.

Jag tjöt inte. Jag var upptagen med att räkna ut hur mycket jag skulle ha kvar när jag betalat Karlson hans tio pund. Resultatet var sorgligt, men jag betalade och lät honom leda mig ut, halvt vanmäktig. Jag hörde honom tala om något "manligt, grandios, storartat" men fattade inte vad det var frågan om, förrän han väckte mig ur min dvala med ett tjuvnypp i armen och sade:

"Tycker inte du som jag!"

"Jo", svarade jag med värme. "Jag instämmer livligt med vad du sa innan vi gingo dit: Det var ett brutalt skådespel!"

"Vet du ingen levandes hut", skrek Karlson. "Skall du yttra dig så om självförsvarets ädla konst. Du skall få erfara...."

Pang! Jag fick smockan mitt i planeten och såg en stund änglar i luften. När jag hämtat mig var Karlson redan halvvägs till Undergrounden.

Jag satte mig på taket av en motorbuss.

* * * * *

P.S.—Just när denna vackra berättelse är färdig inträder hotellvaktmästaren, som skickats efter biljetter, och underrättar, att matchen mellan Gunboat Smith och Young Ahearn inställts, därför att Ahearn sjuknat. Det var mycket tråkigt, men det jag har skrivit, det har jag skrivit. En svensk journalist tar aldrig tillbaka.

FÖRARGELSEVÄCKANDE BETEENDE

Bergfeldt tittade in till sin gamle vän frukthandlare Fellberg här om dagen när han var på väg hem till middagen. De pratade naturligtvis politik, det gör ju alla människor nu för tiden, men i motsats till de flesta andra hade de likadana åsikter i varenda fråga.

Över detta blev Fellberg så förtjust att han, när Bergfeldt gick, stoppade en stor, grann blodapelsin i Bergfeldts ficka. Bergfeldt tycker inte om apelsiner. Det är den enda frukt, som han finner vidrig, men som han inte ville stöta sig med sin gamle vän Fellberg tog han emot ändå.

Men när han promenerat ett stycke råkade han sticka handen i fickan och kände då den stora, granna apelsinen där. Han ville inte ha den, alltså tog han upp den ur fickan och lade den lugnt och stillsamt ifrån sig på gatan.

Detta hade ju varit gott och väl, om det inte hade råkat hända på krönet av Hamngatsbacken. Under andra omständigheter hade apelsinen legat lugnt kvar på sin plats, men nu gav den sig i stället i väg nedåt backen med alltjämt växande fart. Bergfeldt följde efter i något lugnare tempo, och när apelsinen fastnade i en rännsten hjälpte han den vidare på väg med sin käpp. För det var ju i alla fall hans apelsin.

Detta gjorde att de passerandes intresse, som hittills varit fastknutet vid den rullande sydfrukten, med ens intensifierades och kopplades över till Bergfeldt. Folk stannade och granskade honom för att se om han såg samhällsfarlig ut, några yngre medborgare började följa efter honom, och till sist, nära slutet av backen, klev en ordningens väktare gravitetiskt över gatan och närmade sig Bergfeldt, som lugn och oberörd traskade sin väg framåt.

Konstapeln stoppade honom diskret genom att ställa sig framför honom och frågade barskt:

"Hönnu hänn! Va menar hänn me att rulla apelsin?"

Bergfeldt mönstrade kritiskt sin vederdeloman från kaskens blanka mässingsknopp till spetsarna av hans brednosade skor och när polismannens tecken till begynnande nervositet blevo tillräckligt tydliga, svarade han med en motfråga:

"Vad brukar man mena när man rullar apelsin?"

Konstapeln bleknade. Han hade inte väntat sig ett svar som stod i så oproportionerligt förhållande till

hans fattningsgåvor och som vanligt i sådana fall tillgrep han maktspråk.

"Hänn får inte lov att rulla apelsin här", sade han.

"Jag rullar inte", svarade Bergfeldt milt. "Det är apelsinen som rullar själv."

"Men det va hänn, som satte den i gång!" röt konstapeln eldröd i ansiktet.

"Nej", svarade Bergfeldt. "Det var jordens attraktion som satte den i gång. Jag endast lade ned den på gatan. Finns det någon lagparagraf, som förbjuder folk att lägga apelsiner på gatan?"

Det var en kvistig fråga, men konstapeln klarade situationen som en hel karl.

"Neej....", sade han. "Jo, det är förargelseväckande beteende!"

"Såå!" svarade Bergfeldt och vände sig till den alltmera tätande åhörarskaran. "Är det någon av herrskapet, som blivit förargad för att jag lade en apelsin på gatan?"

Ingen svarade, och Bergfeldt fortsatte:

"Alltså inte! Konstapeln här är visserligen arg som ett bi, men det är för att han framställer ologiska frågor utan att vara beredd på att möta konsekvenserna."

"Hänn missfirmar polisman. Hänn följer med till kontoret!" sade konstapeln och lade sin hand på Bergfeldt.

"Knappast!" svarade Bergfeldt.

"Va nu då! Vildsint motstånd också. De här kan nog inte sonas med böter."

"Nej, det blir nog minst halshuggning", förmodade Bergfeldt. "Och kanske rent av förlust av medborgerligt förtroende för alltid till på köpet."

"Nu går det för långt", råmade konstapeln. "Kommer hänn med i godo?"

"För det första har ni redan konstaterat att jag kommer att göra vildsint motstånd, för det andra har ni rätt i det, och för det tredje går det nog illa för er om ni hindrar mig att fortsätta min väg fram."

"Hotelser också! Kom!" Och polisnäven grep kraftigt tag i Bergfeldt.

"Nej", sade Bergfeldt. "Jag skall inte gå med er. Men ni kan få gå med mig till Karolinska institutet. Jag skall dit för att undersökas. Jag kom nämligen i morse från kolerasmittad ort i Sydryssland och man anser sig ha skäl att förmoda, att jag har massor av baciller överallt, både utanpå och inuti mig."

Bergfeldt hade knappast talat till punkt förrän det var folktomt runt omkring honom. Till och med konstapeln hade fått ett brådskande ärende bortåt Regeringsgatan.

Stilla och oförargligt fortsatte Bergfeldt sin väg hem. Han såg sig om efter apelsinen, men den var försvunnen. Och nedåt gatan kilade en liten gosse för fulla muggar med något gult i handen.

Han hade tydligen tagit apelsinen ungefär samtidigt med att polisen inte tog Bergfeldt.

SVÄNGDÖRREN

När Andersson upptäckte ölstugan—förlåt, bierhallen "Zum alten Frankfurterwurst", tyckte han, att han gjorde ett fynd. Den låg visserligen stillsam och undångömd vid en bakgata, men visade sig i alla fall vara ett flott ställe med utmärkt mat och väl tempererad dryckjom.

Det var emellertid inte detta, som tilltalade Andersson mest, utan entrén till hela härligheten. Ölst ... bierhallen bestod sig nämligen med en roterande svängdörr, konstruerad på samma sätt som ett vändkors. Andersson hade i Berlin sett likadana dörrar, och eftersom hans Berlinresa var hans enda expedition utom Sveriges gränser, höll han styvt på allt som han sett i metropolen vid Spree.

Ödet ville emellertid, att Anderssons åsikter i detta fall skulle undergå en liten förändring.

Första gången han på "Zum alten Frankfurterwurst" intagit sin lukulliska måltid av Salvatorwurst och

surkål, lämnade han nämligen en sedel i betalning utan att så noga titta på den. Födoämnen kostade 95 öre, och kyparen lämnade fyra kronor och fem öre tillbaka.

Andersson, som efter sin vecka i Berlin ansåg sig vara gammal kosmopolit och erfaren karl, fixerade skarpt kyparen.

"Nå?" sade han.

"Va, herrn?" svarade vaktmästaren bugande.

"Försök inte med mig", sade Andersson barskt. "Jag är ingen oskuld från landet. Hit med en femma till, det var en tia jag lämnade."

"Förlåt, det var en femma!" svarade kyparen något mindre artigt.

"Hut, drummel!" röt Andersson. "Mej lurar du inte, sabla bondfångare! Hit med femman bara!"

Nu var det vaktmästarens tur att fixera Andersson.

"Jaså, på det viset", sade han. "Ni är en så'n."

"Hur var det?" frågade den tillskyndande hovmästaren.

"Den där lymmeln vill lura mig. Han fick en tia och gav tillbaka på en femma. Men det duger inte med en gammal globetrotter som jag."

"Jag fick en femma!" svarade kyparen.

"Tyst, karl!" sade Andersson. "Jag måste väl veta det bäst, jag hade två tior och en femma i plånboken, och se nu!" Han drog upp plånboken, och öppnade den.

Det låg två tior i den.

"Hm!" sade hovmästaren.

"Åh, ursäkta!" sade Andersson mycket skamsen. "Jag har gjort ett misstag, ser jag."

"Det är inte alltid det lyckas", yttrade en herre vid närmaste bord och betraktade hånfullt Andersson.

Andersson spände blicken i honom, men som karlen såg stark ut och kyparkåren tycktes vara endast allt för villig att hjälpa Andersson ut, blev det inte något bråk, utan Andersson tog sin hatt och rock och avlägsnade sig med värdighet.

Dagen därpå kom Andersson åter till "Zum alten Frankfurterwurst" för att äta frukost. När han steg in genom svängdörren, riktades varenda kypares ögon mot honom, men så snart han slagit sig ned tycktes ingen märka att han existerade.

Andersson knackade. Ingen kom. Han knackade igen, hårdare. Samma resultat, eller rättare, samma brist på resultat. Först vid fjärde knackningen, som var den hårdaste i världshistorien, kom en vaktmästare fram till hans bord och sade:

"Strax!"

Efter fem minuter började Andersson knacka igen. Efter ytterligare femton fick han lämna sin beställning, och sedan ytterligare en halvtimme och en brödassiett, som råkat stå i vägen när Andersson knackade, förintats, fick han vad han begärt.

Andersson är ibland rätt disträ, och när han ätit, druckit och läst morgontidningen reste han sig och gick utan att tänka på betalningen.

Kyparkåren, som hela tiden haft sin uppmärksamhet riktad på Andersson, växlade en blick, och lokalens starkaste vaktmästare rusade, med uppriktig glädje i sitt ansikte, efter honom.

Andersson hade just hunnit utanför svängdörren när han kom ihåg, att han borde ha betalat. Han såg genom glasrutan kyparen komma och vände hastigt tillbaka. Svängdörren snurrade våldsamt runt, ty medan Andersson rusade in på ena sidan, rusade kyparen ut på den andra.

Väl inkommen fick Andersson se kyparen, som inte märkt, att Andersson vänt om och väl inte heller kunnat tänka sig den möjligheten, stå där ute och titta, och han gav sig genast i väg ut till honom, men i samma ögonblick fick kyparen syn på Andersson och gav sig i väg in. Svängdörren snurrade åter med

våldsamt fart och i nästa ögonblick var det Andersson, som stod utanför medan kyparen var där inne. Åter rusade kyparen ut och Andersson in, kyparen in och Andersson ut, varv på varv gick den vilda jakten och svängdörren roterade med svindlande hastighet.

Slutligen, när Andersson för trettonde gången passerade lokalen mötte hans ansikte en hård kyparnäve, som var i rörelse i rakt motsatt riktning, han raglade baklänges, svängdörren snurrade förbi honom, och ögonblicket därefter möttes han och lokalens starkaste kypare.

Låt oss draga en slöja över vad som nu följde.

Det må vara nog sagt, att mötet, ur Anderssons synpunkt, blev mycket ömt, och att det bylte, som några minuter senare köksvägen slungades ut ur "Zum alten Frankfurterwurst", för en ytlig betraktare inte påminde särdeles mycket om Andersson.

Andersson besöker inte mera "Zum alten Frankfurterwurst", och han har totalt mist sin beundran för roterande svängdörrar.

PÅ PANOPTIKON

Jag var på Svenska Panoptikon här om dagen för första och möjligen sista gången i mitt liv. Det var mycket vackert. Moltke och flygbaron Calle Cederström och en amerikansk jätte som hette någonting, jämte en hel del andra andligen och lekamligen store män.

Jag stod just vid den kungliga familjegruppen och tyckte synd om kronprinsen, som alltid blir så illa hanterad av tecknare och skulptörer, när ett lantligt par stannade bredvid mig och försjönko i beundran inför all den kungliga glans som utvecklades inför deras ögon. Jag stod orörlig.

När de två efter en lång stund sett sig nöjda på kunglighetens gulnade ansikten vände de sig mot mig.

"Hörru, va ä de där för en?" frågade ungmön.

"Tyst, ser du inte att han är levande!" svarade ungersvennen i en teatervisning.

Jag rörde icke en muskel, utan blickade oavvänt in i Hans Majestät Konungens stela ögonglober.

"Den där! Nä huru håll i mej! Kan du inte se att den är av vax, va? Harru nånsin sett en levande människa så gul i syna, och så utan uttryck i ögon?"

Jag är blek, jag medger det. Nobelt blek! Men det var ju i alla fall onödigt att påpeka det på det sättet.

"Minsann har du inte rätt", svarade karlen. "Det är ju en vaxgubbe. Men de va sjutton vad han var lik en människa vid första ögonkastet."

Så kastade han ett par försiktiga blickar omkring sig. Ingen människa i sikte.

"Elvira!" viskade han ömt, och hon rekognoscerade hastigt terrängen även hon. Så möttes deras läppar.

Då hostade jag.

De älskande slungades från varandra och betraktade misstänksamt först mig, sedan den kungliga familjen. Men vi voro lika orörliga allesammans.

"Vem fadren var det som hostade?" sade ynglingen.

Jag vände mig mot honom och lyfte artigt på hatten.

"Det skall jag säga herrskapet. De var prins Bernadotte! Han tycker inte om sådant där."

"Va ... va....", stammade han. "Är herrn levande?"

"Det äro vi allesammans", svarade jag. "Den kungliga familjen sitter här en timme om dagen numera

för att undvika det eviga rännandet uppe i slottet. Jag är en tjänstgörande kammarherre."

Med det intog jag min ursprungliga ställning och paret backade djupt bugande in i nästa rum där de bemötte alla vaxfigurerna med utsökt hövlighet.

En stund senare, när jag stod och tittade på Gunnar Wennerberg stego Jonsson och Karlsson in i rummet i sällskap med en släkting från Falköping. Jonsson nickade åt mig. Men jag blinkade inte ens.

Karlsson stannade förvånad.

"Nä hör nu dra, jag tyckte först att det var han själv."

"Jag också", instämde Jonsson. "Nu går då skammen på torra landet. Har dom satt upp *den* också här. Det kan man kalla brist på urskillning."

"Och här uppe till på köpet", sade Karlsson. "Va har dom skräckkällaren till, när dom inte placerar den där figuren där?"

"Om Wennerbergs släktingar får veta att dom ställt honom bredvid honom så har dom nog till att flytta honom från honom", förmodade Jonsson.

"Vem är det?" frågade släktingen från Falköping. "Är det rånmördare Ander?"

"Nej!" svarade jag. "Det är ingen mördare, men härnäst jag träffar herrarna på något ensligt ställe så tänker jag bli det. Tills vidare nöjer jag mig med ett litet överfall."

Med detta tog jag fatt i herrar Jonssons och Karlssons huvuden och slog kraftigt ihop dem, gav för ordningens skull även släktingen en knytnäve i ansiktet och gick stillsamt min väg.

Nu har jag köpt mig en browning. Man vet aldrig när man träffar Jonsson eller Karlsson.

LANTBRUK

Jag har ett mycket ädelt hjärta, som varmt klappar för alla människor, eller åtminstone för rätt många. Men för ingen känner jag så djupt som för lantbrukets utövare, för jag vet hur de ha det. Jag har nämligen själv idkat lantbruk en gång. Det är många år sedan nu, och var varken långvarigt eller egentligen avsiktligt.

Jag befann mig nämligen en vacker höstdag stående uppefter en husvägg i en liten stad i Nord-Dakota, föremål för en viss uppmärksamhet ifrån invånarnas sida. Jag var nämligen mycket fin. Klädd i frack. Och om också väst, krage och halsduk saknades, så hade jag däremot halmhatt, gula skor och f.d. ljusa byxor. Jag kan ännu inte fatta hur de små barnen kunde ropa: "tramp" efter mig när jag var så fin.

Orsaken till att jag befann mig där var den, att min läkare ordinerat mig frisk luft, motion och riklig näring. Frisk luft hade jag fått, det fanns gott om den runt omkring mig, motion hade jag också fått, ty jag hade promenerat 148 engelska mil de sista dagarna, men med näringen var det litet kient. Jag var visserligen innehavare av en tysk tvåpfennig, men jag hade ännu inte lyckats utfundera något sätt att fördelaktigt utnyttja detta kapital.

Då stannade en man av landets söner framför mig och granskade mig kritiskt.

"Du är stor och lång", sade han äntligen och spottade tobak på mina skor.

"Ja, och du är dum", svarade jag vänligt.

Han glodde ett slag.

"Är du stark också?"

"Det skall du strax få erfara, din drul, om du inte inom fyra sekunder förfogar dig i väg till nästa stat."

"Stor i käften är du också", konstaterade han lugnt, och tillade, innan jag hann inleda misshandeln: "Vill du ha arbete?"

Jag ville visst inte ha arbete. Tvärtom tyckte jag, att det var ofantligt mycket angenämare att leva som himmelens fåglar. Men däremot ville jag mycket gärna ha mat, och som sådan inte stod att få utan att man arbetade för den, betvingade jag min motvilja och svarade jakande.

Tio minuter senare satt jag i en buggy, som skumpade fram över prärien, ibland genom ett vetefält och ibland över hjulen i vattensjuk mark, men bara hänsynslöst framåt. Och i kvällningen voro vi framme. Man var nog finkänslig att bjuda på mat genast, och jag gjorde rätt för mig till den grad att farmarens missis bleknade. Se'n lånade jag en corncobpipa och tobak, och gick ut för att ta mig en rök.

Så småningom började ljusen i huset släckas, och som jag ansåg det vara tid att gå till sängs steg jag in. Jag möttes av familjens förvånade ögon.

"Vad vill du?" frågade farmaren.

"Jag vill veta, var min liggplats är?"

"Var du vill", sade farmaren och förde mig till dörren. "Precis var du vill. Jag har etthundrasextio acres prima åkerjord här omkring, och du får lägga dig på precis vilken av dem du vill." Så knuffade han ut mig.

Well, jag lade mig i en hövålm på en äng, och där sov jag både mjukt och gott. Bara inte moskiterna funnit mig så välsmakande.

Mitt i natten—klockan var knappt fem—väcktes jag av ett ihållande vrål från farmhuset, och när jag stigit upp och skakat av mig det värsta, såg jag farmaren stå på sin trappa.

"Vad vrålar du efter?" skrek jag.

"Ämnar du sova hela da'n, ditt lata nöt?" genmälde han. "Solen står redan högt på himmelen."

"Mycket sant", svarade jag. "Det gör den alltid. Men jorden har inte ännu vänt sig så mycket att vi kan se den. Det där begriper du inte förresten."

Som jag emellertid förstod hans hjärtas mening, gick jag tvärs genom ett havrefält och inställde mig till tjänstgöring. Till att börja med fick jag ett skrovsmål igen, och se'n leddes jag ett stycke bakom ladugården och befalldes att gräva ett hål i marken där.

Jag är inte tillräckligt hemma i lantbrukets hemligheter för att veta vad farmaren skulle använda hålet till. Men jag förmodar, att det var nödvändigt för honom att ha det. Han behövde det antagligen i utövningen av sin verksamhet, och jag tror, att hål i jorden ha ett särdeles stort inflytande på jordbrukets sunda utveckling.

En av mina vänner, som också är lantbrukare, har uttalat en förmodan, att han behövde hålet för att begrava något självdött kreatur i, men enligt min erfarenhet av produkterna av den mannens kök, hade han ingen tanke på att skaffa en speciell grav för självdöda djur, så länge min aptit var vad den var.

Att gräva det hålet var ett av de mest hopplösa arbeten jag i min ungdom och oförstånd någonsin åtagit mig. Till en början fann jag det roligt. Storstadsbarn som jag är, fann jag det vara ett originellt nöje att påta med en spade i jorden, och då jag började mitt i natten, så var det skönt att ha något att hålla sig varm med.

Men solen steg, och med den kom värmen. Inte en vanlig, bleklad värme, utan en äkta högsommarvärme, sådan som den är på prärien i röt månaden. Då började jag finna sysselsättningen trist. Jag grävde och grävde i oändlighet i den svarta, sorgliga jorden. Allt längre ned sjönk min lekamen under den normala nivån, och ändå fanns det alltjämt mera jord kvar.

Till slut greps jag av förtvivlan. Jag slängde upp jorden som en valfisk sprutar vatten och arbetade mig allt längre in i jordens innandömen. Någon räkning på tiden hade jag inte, men jag förmodade, att jag arbetat i omkring fyra månader, och var nära jordens medelpunkt, när jag oförmodat fick höra farmarens röst:

"Ja, ni hundans lösdrivare duger då ingenting till. Här har du arbetat i sju timmar och bara hunnit fyra fot ned. Tvi attan. Kom nu in och ät medda."

Samma dag lämnade jag, utan egen begäran, men också utan saknad, farmarens tjänst och var åter fågelfri. Men sedan dess hyser jag en djup och fast rotad sympati för alla, som tvingas att gräva i jordskorpan.

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this

eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement

or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™’s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation’s EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state’s laws.

The Foundation’s business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation’s website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to

maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.